

- Tillæg nr. 1 til
§16a-miljøgodkendelse til
Engegård
Ølenevej 68
3720 Aakirkeby

Kolofon: Bornholms Regionskommune; juli 2024
Journalnummer: 24/6300
Udarbejdet af: Center for Miljø, Plan og Kultur
Sagsbehandler: Helle Thers/ Katrine Høst (naturafsnit)
Kortbilag: Geodatastyrelsen

Tillæg nr. 1 til
§16a-Miljøgodkendelse
til
Engegård
Ølenevej 68, 3720 Aakirkeby

Gyldighed

Denne tilladelse meddeles efter § 16a, stk. 4 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 med senere ændringer.

Tilladelsen gælder fra annonceringsdatoen den 8. juli. 2024.

DATABLAD

Titel:	Tillæg til § 16 a tilladelse til Engegård, Ølenevej 68, 3720 Aakirkeby
Tilladelsen omfatter:	Flexproduktion af kvæg. Produktionsareal: 6308 m ² i 16 staldafsnit inkl. enkelt stående kalvehytter
Dato for tilladelse:	8. juli 2024
Husdyrbrug:	Engegård, Ølenevej 68, 3720 Aakirkeby
Matrikelnummer og ejerlav:	80b Pedersker m.fl.
Ejendomsnummer:	4000267863 / BFE 8248045
CVR-/P-nummer:	21793078/1005210834
CHR-nummer:	15456
Ansøger og driftsansvarlig:	Peter Thorsen
Ejer af ejendommen:	Peter Thorsen
Adresse:	Engegård, Ølenevej 68, 3720 Aakirkeby
Kontaktoplysninger:	Peter Thorsen Tlf. nr. 61546185; e-mail: engegaard@gmail.com
Konsulent:	Heidi Ledskov, VKST, Fulbyvej 15, 4180 Sorø
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Regional Udvikling, IT Sekretariat, Skovløkken 4, Tejn, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: byg@brk.dk ; Hjemmeside: www.brk.dk

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
1 Ikke-teknisk resumé	6
2 Tilladelsen med vilkår	7
2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 a, stk. 1	7
2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion.....	8
2.2 Gyldighed – udnyttelse og bortfald.....	12
2.3 Retsbeskyttelse	13
2.4 Offentlighed	13
2.5 Klagevejledning	13
3 Beliggenhed og landskabelige forhold	15
3.1 Bygninger og faste afstandskrav.....	15
3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	18
4 Husdyrproduktion	22
4.1 Husdyrhold og staldanlæg	22
4.2 Produktion og håndtering af husdyrgødning	26
5 Ressourceforbrug	27
5.1 Foder og foderopbevaring.....	27
5.2 Vand	28
5.3 Energi	29
5.4 Diverse hjælpestoffer	30
6 Reststoffer	30
6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand	30
6.2 Affald	31
7 Gener fra husdyrbruget	33
7.1 Lugt	33
7.2 Støj og rystelser	35
7.3 Støv	35
7.4 Lys.....	36
7.5 Fluer og skadedyr	36
7.6 Transport.....	37
8 Ammoniaktab og naturpåvirkning	38
8.1 Ammoniakemission og BAT-krav	38
8.2 Ammoniakdeposition til naturområder	41
8.3 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)	44
9 Mulige driftsforstyrrelser og uheld	45

10	Egenkontrol og dokumentation	49
11	Samlet vurdering	50
	Bilagsoversigt:	51
	Bilag 1. Anlægstegning og placering af produktionsarealer.....	52
	Bilag 2. Beregning af produktionsareal i eksisterende og nye staldafsnit.....	53
	Bilag 3 Angivelse af kørselsveje ved gyllekørsel	56
	Bilag 4. Beredskabsplan for Engegård.....	57

1 IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Engegård v. Peter Thorsen har ansøgt om tilladelse til et fleksibelt dyrehold bestående af malkekvæg med tilhørende opdræt¹ på ejendommen Engegård, Ølenevej 68, 3720 Aakirkeby, matrikel nr. 80b Pedersker m.fl.

Der er søgt om udvidelse af produktionsarealet, idet der ansøges om at bygge en ny goldkoafdeling med dybstrøelse samt at forlænge kostalden med 15,5 m mod øst. Derudover tages to gamle svinestalde i brug til kvæg. Den nye forlængelse af kostalden etableres med senge og spalter og goldkoafdelingen og de 2 gamle svinestalde indrettes med dybstrøelse.

Ansøgningen er indgivet i henhold til husdyrbruglovens § 16 a og er indsendt til Bornholms Regionskommune gennem det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 241462).

Staldanlægget på Engegård har tidligere været indrettet til både at rumme malkekvægsproduktion og slagtesvinproduktion, men i forbindelse med forrige miljøgodkendelse blev slagtesvinproduktionen nedlagt.

Husdyrgødningen fra produktionen vil blive opbevaret i 1 gyllebeholder med naturligt flydelag og to gyllebeholdere med teltoverdækning.

Stalde og gødningsopbevaringsanlæg overholder de krævede mindsteafstande til beboelsesområder og nabo-beboelser, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, vej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel.

I ansøgningen er foretaget beregninger, der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem staldanlæggene og omkringboende er overholdt. Kommunen vurderer på baggrund heraf, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

På baggrund af ejendommens beliggenhed og beskrivelsen af driften forventes produktionen desuden ikke at forårsage væsentlige gener for naboer og forbipasserende i form af støv, støj og rystelser, lys, transport eller forekomst af skadedyr. Det er endvidere kommunens vurdering, at husdyrbrugets brug af ressourcer (herunder foder, energi og vand) samt håndtering af reststoffer (herunder affald og spildevand) ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

I ansøgningen er der foretaget beregninger af den samlede ammoniakudledning fra produktionen og dennes påvirkning af omkringliggende naturområder. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil forårsage væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturområder i området.

Ammoniakudledningen fra husdyrbruget må ikke overskride et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). For at nedbringe ammoniakudledningen fra husdyrproduktionen på Engegård overdækkes den mellemstore gyllebeholder.

I tilladelsen er der redegjort for de miljømæssige konsekvenser af det ansøgte og husdyrbrugets anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakudledningen til omgivelserne. Med tilladelsen følger en række vilkår til driften, som sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne væsentligt.

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler og, at husdyrbruget kan drives på stedet uden væsentlig påvirkning af omgivelserne, som dette er defineret i husdyrbrugsloven. Kommunen vurderer desuden, at projektet ikke vil påvirke eller true arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, eller arter optaget på habitatdirektivets bilag IV og deres yngle- og rasteområder.

2 TILLADELSEN MED VILKÅR

I dette afsnit beskrives den ansøgte produktion og baggrunden for den meddelte afgørelse om tilladelse med tilhørende vilkår for driften. Desuden beskrives en række juridiske forhold ved tilladelsen, samt hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 a, stk. 1

Bornholms Regionskommune, Center for Miljø, Plan og Kultur har vurderet, at der kan meddeles tilladelse til den ansøgte kvægproduktion på ejendommen Engegård, Ølenevej 68, 3720 Aakirkeby, matr.nr. 80b Pedersker m.fl. i henhold til de gældende regler².

Tillæg nr. 1 til §16a-miljøgodkendelsen omfatter fortsat mælkeproduktion med malkekøer. Der tillades fleksproduktion af kvæg i det eksisterende staldanlæg inkl. gødningsopbevaringsanlæg og øvrige driftsbygninger. Dvs. at der lovligt kan opstaldes malkekøer, opdræt, kalve, ammekøer eller ungtyre - så længe at de lovlige arealkrav til opstaldning af kvæg overholdes, og så længe at kvæget kun opstaldes på de produktionsarealer, som der gives tilladelse til.

Det samlede produktionsareal udgør 6.557 m².

Da det ansøgte produktionsareal overstiger 100 m², er ændringen omfattet af husdyrbruglovens regler. Ammoniakemissionen fra husdyrbruget beregnes til mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Derfor meddeles tilladelsen efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 1.

Tillæg nr. 1 til §16a-miljøgodkendelsen til Engegård er baseret på oplysningerne i ansøgningen, bilag og øvrigt materiale fremsendt af ansøgers konsulent. Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i nærværende tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen til Engegård.

Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med oplysningerne i ansøgningsmaterialet og ved opfyldelse af de stillede vilkår i nærværende tillæg til miljøgodkendelse. Desuden skal bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) og øvrig gældende lovgivning overholdes også i de tilfælde, hvor disse regler er skærpente i forhold til denne tilladelse. Vilkårene er gældende fra det tidspunkt, tilladelsen er meddelt, med mindre andet fremgår af tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen eller §16a-miljøgodkendelsen af 10/9-2019.

Da det ansøgte medfører en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, er der redegjort for og stillet krav til husdyrbrugets anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques) til reduktion af ammoniakemissionen.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved den ansøgte kvægproduktion i forhold til den nuværende lovlige produktion på Engård (nudrift) og i forhold til husdyrbrugets lovlige drift for 8 år siden (8-års drift).

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget

² Lovbekendtgørelse nr. 1020 af 6. juli 2018/nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med senere ændringer, tilhørende bekendtgørelse nr. 1021 af 6. juli 2018/nr. 916 af 23. juni 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 1076 af 28. august 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Desuden bekendtgørelse nr. 1240 af 24. oktober 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love som ændret ved/med ændring i lov nr. 497 af 22. maj 2018 om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

efter ændringerne kan drives uden væsentlig påvirkning af natur, miljø og landskab og uden væsentlige gener for omgivelserne, når vilkårene i denne miljøtilladelse og de gældende regler på området overholdes.

2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion

På Engegård, Ølenevej 68, 3720 Aakirkeby, matr.nr. 80b Pedersker m.fl. ønskes der tilladelse til at etablere en ny goldkoafdeling med dybstrøelse samt at forlænge kostalden med 15,5 m mod øst. Derudover tages to gamle svinestalde i brug til kvæg. Den nye forlængelse af kostalden etableres med senge og spalter og goldkoafdelingen og de 2 gamle svinestalde indrettes med dybstrøelse.

Forhold til eksisterende produktion

På Engegård er der i nudrift produktion af malkekøer med opdræt i henhold til § 16a-miljøgodkendelse givet den 10. september 2019.

Der forekommer ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

Vurdering af samdrift med andre husdyrbrug

Engegård er ikke teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug. Peter Thorsen ejer og driver også Lillevang, hvor der er en § 10 godkendelse til husdyrhold. Endvidere driver ansøger Munkhøj. Ingen af disse ejendomme er hinandens forudsætning, men kan hver for sig ses som et selvstændigt husdyrbrug.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der er en vis driftsmæssig sammenhæng med ansøgers andet husdyrbrug Munkhøj, som ejes af ansøger, idet der flyttes dyr mellem ejendommene. Ved vurderingen af, om der i denne sammenhæng er samdrift med andre husdyrbrug, lægger Miljø- og Fødevareklagenævnet bl.a. vægt på, hvorvidt det er muligt at beregne miljøpåvirkningen for hver husdyrproduktion for sig.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at Engegård vil kunne drives uafhængigt Munkhøj, og da afstanden til det andet husdyrbrug er mindst ca. 4 km, vurderes det, at miljøpåvirkningen fra Engegård kan adskilles fra den anden ejendom. Bornholms Regionskommune vurderer derfor, at der ikke er samdrift i miljømæssig forstand mellem Engegård og ejeres andre husdyrbrug. Denne tilladelse skal derfor kun omfatte husdyrbruget på Engegård.

Tillæg nr. 1 til §16a-miljøgodkendelsen til Engegård meddeles på nedenstående vilkår, som der henvises til i de relevante afsnit under "kommunens vurdering" i miljøredegørelsen. Vilklårene er krav, som stilles for at fastholde forudsætningerne for tilladelsen, og som er med til at sikre, at der ikke opstår væsentlig virkning på miljøet eller væsentlige gener.

Husdyrbruget skal altid leve op til de generelle regler for husdyrbrug og håndtering af husdyrgødning fastsat i love og bekendtgørelser, også selv om disse regler måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse. Tilladelsen indeholder desuden vilkår, som skal sikre, at Bornholms Regionskommune holdes informeret om ændringer i ejerforhold eller hvem, der er driftsansvarlig for husdyrbruget. Da kommunen skal vurdere om evt. planer om ændringer på husdyrbruget udløser krav om tillæg til tilladelsen, stilles desuden vilkår om anmeldelse før igangsætning.

2.1.1 Indretning og drift

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af tilladelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne tilladelses vilkår.

2.1.2 Information om ændringer

- Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal meddeles til tilsynsmyndigheden (Bornholms Regionskommune, Center for Miljø, Plan og Kultur) senest 1 måned efter, at ændringen er sket.
- Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til tilladelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne tilladelse.

2.1.3 Produktionsarealets størrelse i m², staldsystemer, dyretyper (+ evt. teknologi)

- Dyretypen, staldsystemet og produktionsarealet skal være i overensstemmelse med angivelserne i nedenstående skema:

Staldafsnit og gødningslagre	Dyretype Staldsystem/gødningstype	Produktionsareal (m ²)
Stald 1: Gl. slagtesvinestald	Alle kvæg, dybstrøelse	212
Stald 2, tidl. bindestald, nu dybstrøelse	Alle kvæg, dybstrøelse*	139
Stald 3, tidl. kalvestald, nu foderlade	Alle kvæg, dybstrøelse*	353
Stald 4a, ungdyr, dybstrøelse	Alle kvæg, dybstrøelse	330
Stald 4b, ungdyr sengebåse m. fast gulv	Alle kvæg, sengestald med fast gulv*	392
Stald 5, sengebåse m. fast gulv	Alle kvæg, sengestald med fast gulv*	194
Stald 6a, kostald, sengebåse og spalter	Alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)*	1956
Stald 6b, tidl. Dybst.	Alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)*	209
Stald 6c, Tilbygning, dybstr. Køer	Alle kvæg, dybstrøelse	160
Stald 6dm Tilbygning kostald øst	Alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)*	439
Stald 7: Slagtesvin – mellemstald	Alle kvæg, dybstrøelse	141
Stald 8, kalveytter	Kalve (under 6 mdr.), dybstrøelse	150
Stald 9, goldkostald	Alle kvæg, dybstrøelse*	992
Stald 9a, ny goldkoafdeling	Alle kvæg, dybstrøelse	240
Stald 10, kalve dybstrøelse i gl. foderlade	Kalve (under 6 mdr.), dybstrøelse	300
Stald 11, rundbuehal dybstr.	Alle kvæg, dybstrøelse	325
Høns	Høner, konsumæg, skrabe og friland, gulvdrift uden kummer	25

2.1.4 Opbevaringsanlæg til husdyrgødning (gødningstyper og m² overfladeareal)

7. Gødningstype, miljøteknologi og overfladeareal skal være i overensstemmelse med angivelserne i nedenstående skema:

Lager	Miljøteknologi	Gødningstype	Overfladeareal (m ²)
Gyllebeholder (Engegård)*	Naturligt flydelag	Flydende	354
Gyllebeholder (Engegård)	Naturligt flydelag	Flydende	600
Ny gyllebeholder (Engegård)	Teltoverdækning	Flydende	1002
Gyllebeholder (Lillevang)	Naturligt flydelag	Flydende	256

*) ikke i drift

2.1.5 Ammoniakreducerende virkemidler (optaget på MST's teknologiliste)

Teltoverdækning på gylletank:

- Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle
- Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
- Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Bornholms Regionskommune skal straks underrettes herom.

Egenkontrol

- Der skal føres en logbog for gyllebeholdere med fast overdækning, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i perioden mellem to samlede miljøtilsyn og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- Rapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.1.6 Gyllehåndtering, håndtering af restvand/ensilagesaft samt håndtering af dybstrøelse

- Husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand der tilføres jord, må kun anvendes til gødskningsformål. Spredning af husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand må ikke finde sted nærmere end 50 m fra fælles vandindvindingsanlæg eller 25 m fra enkelt vandindvindingsanlæg, der bruges til drikkevandsforsyning
- Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed for husdyrbruget.
- Egenkontrol. Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres:
 - Faktura fra biogasanlæg eller internt regnskab fra driften, som dokumenterer afhentning/udbringning af gødning, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.1.7 Støjklider

16. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, dvs. al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

17. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i kolonnen referencetid angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
18. Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
19. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at grænseværdierne ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

2.1.8 Vilkår vedr. støv

20. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal.

2.1.9 Vilkår vedr. skadedyr

21. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk). Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.
22. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand og rimelig orden for at forhindre gode leveduligheder for rotter. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper.

2.1.10 Vilkår vedr. oplag af olie

23. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
24. Beholdere til opbevaring af olieprodukter skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtæg.
25. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
26. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.1.11 **Vilkår vedr. oplag af affald**

27. Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
28. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.
29. Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Der gælder dog særlige regler for haveaffald, se Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.
30. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

2.1.12 **Vilkår vedr. lugt**

31. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.
32. Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for tilladelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres lugtreducerende tiltag.

2.1.13 **Vilkår vedr. uheld og risici**

33. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
34. Der skal foreligge en beredskabsplan for Engegård, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for medarbejderne på husdyrbruget og skal opdateres, så oplysningerne i den altid er relevante og retvisende.
35. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.1.14 **Vilkår vedr. ophør**

36. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.2 **Gyldighed – udnyttelse og bortfald**

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse (dvs. den 8. juli 2030), jf. § 59 a i husdyrbrugloven. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del. Da denne godkendelse omfatter byggeri, anses den for udnyttet, når det konstateres, at det tilladte faktisk er gennemført inden fristens udløb, jf. § 50 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Hvis den udnyttede tilladelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Hvis tilladelsens vilkår ikke efterleves, eller de øvrige forudsætninger for tilladelsen ikke er opfyldt, kan dette medføre, at hele eller dele af tilladelsen bortfalder.

2.3 Retsbeskyttelse

Med denne tilladelse følger 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40, stk. 1 i husdyrbrugloven. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 8. juli 2032.

Ikke IE-husdyrbrug, der godkendes efter lovens § 16 a, stk. 1, eller tillades efter § 16 b, skal ikke revurderes. Dog kan tilsynsmyndigheden i henhold til husdyrbruglovens § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening, eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen.

2.4 Offentlighed

Naboorientering og partshøring

Bornholms Regionskommune har i henhold til offentlighedsproceduren i husdyrbruglovens § 55 den 22. marts 2024 foretaget en annoncering vedrørende modtagelse af ansøgning om Tillæg nr. 1 til §16a miljøgodkendelse til Engegård. Ansøgningen var fremlagt i offentlighøring i perioden 22. marts til 12. april 2024 ved annoncering på www.brk.dk.

Som følge af denne annoncering modtog regionskommunen ingen skriftlige henvendelser.

Udkast til afgørelse om Tillæg nr. 1 til §16a-miljøgodkendelse til Engegård blev desuden sendt i partshøring til ansøger og dennes konsulent samt til ejere og lejere af boliger, der ligger inden for konsekvenszonen for lugt beregnet i husdyrgodkendelse.dk til 615 meter fra et vægtet lugtcentrum for staldene. Desuden er udkastet sendt til ansøger og dennes konsulent, samt Bornholms Museum forud for afgørelsen, da de berøres af de ansøgte ændringer på husdyrbruget.

Der blev givet en frist på 6 uger fra den 22. maj til den 3. juli 2024 til at kommentere udkastet. Kommunen modtog ingen skriftlige bemærkninger som følge af høringen.

Offentliggørelse

Tilladelsen er den 8. juli 2024 offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside www.brk.dk/Indflydelse-Politik/Hoeringer

Samtidig er en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, som har anmodet om underretning i henhold til husdyrbruglovens §§ 61 eller 62, samt klageberettigede myndigheder, organisationer og råd blevet orienteret om afgørelsen.

2.5 Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Endvidere kan en række myndigheder og råd samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

Klagefristen udløber den 5. august 2024, dvs. 4 uger fra den 8. juli 2024, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, skal du sende klagen digitalt gennem Miljø- og Fødevarerklagenævnets klageportal, inden klagefristen udløber. Links til klageportalen findes på hjemmesiden for Nævnenes Hus <https://naevneneshus.dk> eller på www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på klageportalen med NemID. Klagen skrives direkte i klageportalen, og det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune, som videresender den til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Du får besked om videresendelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Bornholms Regionskommune via klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, med mindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Kommunen videresender din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder og organisationer) til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker online i forbindelse med indgivelse af klagen via klageportalen. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af klagefristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet
- Klager ikke er klageberettiget
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Figur 2. Skråfoto Engegård med omgivelser. Skråfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering – foto 9-4-2023.

Afstandskrav i henhold til §§ 6, 7 og 8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Afstandskrav i henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

Husdyrbruglovens krav til mindsteafstande til nabobeboelser, boligområder, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, egen beboelse og skel gælder udover ved etablering også ved udvidelse og ændring af stalde og gødningsopbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening.

Opmålingerne, som fremgår af nedenstående Tabel 1 og Tabel 2, er derfor foretaget til nærmeste staldafsnit, da ansøgningen omfatter mulighed for at ændre mellem produktion af køer og opdræt i flere staldafsnit, hvilket kan betyde en ændring i bl.a. lugt- og ammoniakemissionen. Tilsvarende er afstande til kategori 1- og kategori 2-natur målt til nærmeste staldbygning.

Engegård er beliggende i landzone og dermed uden for eksisterende byzone og sommerhusområde. Der er knap 1 km til nærmeste byzone, som er Pedersker og mere end 2,5 km til nærmeste sommerhusområde ved Sømarken. Nærmeste fremtidige byzone eller sommerhusområde ifølge kommuneplanens rammedel er det afgrænsede byområde ved Pedersker ca. 880 m mod sydøst. Husdyrbruget ligger ikke i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Nærmeste vedtagne lokalplan i landzone er for et sommerhusområde ved Vestre og Østre Sømark. Afstanden fra Engegård er ca. 2,8 km.

Fra det vestligste staldafsnit er der ca. 100 m til nærmeste nabobeboelse på Ølenevej 66, som er en ejendom med fritliggende enfamiliehus, med helårsstatus.

Grænsen for Natura 2000-området "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" ligger 3,7 km nordøst for Engegård. Inden for området findes flere ammoniakfølsomme naturtyper bl.a. store stykker ege-blandskov, der er omfattet af udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt, samt § 3 beskyttede heder og overdrev. Disse naturtyper er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og dermed omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2, er et overdrev på ca. 2,5 ha beliggende sydøst for Rundløkkevejen 13, ca. 1165 meter nordvest for Engegård. Yderligere beskrivelse og vurdering af beliggenheden ift. ammoniakfølsom natur findes i afsnit 8.

Tabel 1. Afstandskrav og faktiske afstande, jf. husdyrbruglovens § 6 og § 7

Målepunkt	Afstande til nærmeste staldbygning	Afstande til nærmeste gødningslager	Afstandskrav (jf. § 6 og § 7 i husdyrbrugloven)
Eksisterende eller ifølge kommuneplannens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde Pedersker – eksisterende byzone	865 m	861 m	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål o. lign. Pedersker Hovedgade 72, afgrænset byområde	765 m	768 m	50 m
Nabobeboelse Ølenevej 66	105 m	261 m	50 m
Nabobeboelse Hegnedevejen 27	218 m	138 m	50 m
Ammoniakfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder (§ 7, stk. 1, nr. 1) Overdrev i Natura 2000-området "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne"	3,7 km	3,8 km	10 m
Ammoniakfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder (§ 7, stk. 1, nr. 2) Overdrev 2,5 ha sydøst for Rundløkkevej 13	1,2 km	1,2 km	10 m

Tabel 2. Afstandskrav og faktiske afstande, jf. husdyrbruglovens § 8

Målepunkt	Afstande til nærmeste staldbygning	Afstande til nærmeste gødningslager	Afstandskrav* (jf. § 8 i husdyrbrugloven)	Bemærkninger
Ikke almene vandforsyningsanlæg Enkeltindvinder eller markvandsboring	386	455	25	DGU nr. 247.17 – privat drikkevandsforsyning, Ølenevej 71
Almene vandforsyningsanlæg Vandværksboring	805	965	50	DGU nr. 247.0504 – Kildeplads Smålyngen Øst, Smålyngsværket

Vandløb og dræn	15	103	15	Langemyregrøften nord for ejendommen
Søer > 100 m ²	175	110	15	§ 3 beskyttet sø nordøst for ejendommen
Offentlig vej og privat fællesvej	270	424	15	Ølenevej
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25	> 25	25	
Beboelse på ejendommen	1	52	15	Nærmeste bygninger er eksisterende stalde
Naboskel	155	137	30	Skel mod matr.nr. 67a Pedersker, Ølenevej 62

* Minimumsafstand skal overholdes til husdyr- og gødningsopbevaringsanlæg, hvor ændringer bevirker forøget forurening

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune konstaterer, at stald- og gødningsanlæggene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, ammoniakfølsom natur, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på ejendommen og naboskel.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet

Beskrivelse

Engegård ligger i det flade sydbornholmske agerland, som er præget af spredte større og mindre ejendomme. Engegård består dels af et ældre firlænget gårdanlæg med tidligere svinestalde og kostald, og dels af en ny løsdriftsstald til køer, som via anmeldelse er blevet udbygget. Der er nyere maskinhus, foderlade og stald til ungdyr. Desuden består den nye del af Engegård af ensilagesiloer.

I forbindelse med projektet opføres der 2 nye tilbygninger og en gylletank overdækkes.

Beskrivelse af nyt staldafsnit til goldkøer:

Stalden opføres i tilknytning til eksisterende bygninger, vinkelret på den vestlige længe af goldkostalden. Stalden indrettes med dybstrøelse og kommer til at måle 12 m x 20 m = 240 m² og med benhøjde på ca. 3 m. Højde til kip er ca. 8,5 m. Gråt eternittag med 20 graders hældning. Staldens sider og gavle får grå vægge af fundablokke op til 1,2 m's højde. Derover består staldens sider af vindbrydende net, eller åbne sider. Grå/hvide stålplader i gavltrekanter. Portene bliver hvide.

Beskrivelse af forlængelse af kostald:

Den store kostald forlænges med 15,5 m mod øst i hele staldens bredde, bruttoareal på 543 m² og produktionsareal på 439 m² med senge og spalter. Benhøjde på ca. 3,5 m. Højde til kip er ca. 9 m. Gråt eternittag med 20 graders hældning. Staldens sider og gavle får grå vægge af fundablokke op til 1,2 m's højde. Derover består staldens sider af vindbrydende net, eller åbne sider. Grå/hvide stålplader i gavltrekanter. Afløb, som løber til kostald, og derfra videre til gylletank.

Portene bliver hvide.

De nye stalde kommer til at ligge i tilknytning til eksisterende bygningsæt, og uden at virke dominerende i landskabet.

Der er ikke naboer, som ligger tæt på Engegård, og det vurderes derfor ikke at være behov for afskærmende beplantning.

Overdækning af gylletank på 2300 m³:

Der er ansøgt om teltoverdækning på gyllebeholderen på 2300 m³.

Engegård er placeret i et landbrugslandskab med en kombination af åbne marker, levende hegn og småskove. I området findes der en del mindre ejendomme og enkelte større produktionslandbrug. Engegård er beliggende for enden af en ca. 310 m lang privatvej, som grænser op til Ølenevej.

Det er vurderet, at de nye faciliteter på Engegård ikke vil udgøre dominerende elementer i landskabet, idet byggerierne opføres i tilknytning til Engegårds eksisterende bebyggelsesarealer.

Figur 3: Indretning af produktionsanlæg på Engegård med de nye faciliteter. Kilde: Ansøgningsmaterialet.

Interesseområder i Bornholms kommuneplan 2020

Engegård ligger i et område, som i Bornholms kommuneplan 2020 er udpeget med:

Erhvervsmæssige interesser: Området omkring Engegård er i Kommuneplan 2020 udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift. Dog må miljø, natur, kulturhistoriske interesser og de mange mindre levesteder for dyre- og planteliv ikke forringes af landbrugsdriften.

Engegård ligger i neutralområde i forhold til skovrejsning.

Ejendommen er desuden beliggende uden for interesseområde for råstofindvinding, byudviklingsområde, detailhandelsområde og besøgs- og oplevelsesområde ift. turisme.

Miljøinteresser: Anlægget på Engegård ligger i område med særlige drikkevandsinteresser, men uden for nærområde for vandindvinding.

Landskabs- og naturmæssige interesser: Selv produktionsanlægget på Engegård ligger uden for særlige naturområder og interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser. En del af arealerne i omdrift er beliggende indenfor særlige naturområder og interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser.

Geologiske interesser: Engegård ligger uden for geologisk værdifuldt område.

Kulturhistoriske interesser/kulturmiljøområde: Engegård er beliggende uden for et kulturmiljøområde, som er områder udpeget i samarbejde med Kulturstyrelsen.

Fortidsminder: Nærmeste beskyttede fortidsminde ligger ca. 375 m nord for Engegård, og er skåltegn fra bronzealderen. Fortidsmindebeskyttelseslinje berører ikke Engegård.

Jord- og stendiger: Ved Kragssminde, ca. 315 m nord for Engegård, findes beskyttede jord – eller stendiger. Der ligger ikke udpegede fredede områder, jord- eller stendiger eller beskyttede naturområder helt tæt på Engegård.

Kirkebeskyttelseslinje: Der er kirkebeskyttelseslinje omkring Pedersker Kirke, men pga. afstanden berører det ikke Engegård.

Kystnærhedszone og strandbyggelinje: Engegård ligger ca. 4,2 km fra sydkysten af Bornholm og dermed uden for kystnærhedszonen (3 km), og uden for strandbeskyttelseslinjen (300 m).

Skovbyggelinje: Hele ejendommen ligger desuden uden for skovbyggelinje (300 m),

Lavbundsområde: Nærmeste lavbundsområde er beliggende ca. 60 m nordvest for produktionsanlægget.

Rekreative interesser: Af kommuneplanen fremgår ingen områder med rekreative interesser tæt på Engegård.

Vandløb og søer: Nord for Engegård, ca. 23 m nord for ny dybstrøelsesstald, løber Langemyreby-grøften, som er et § 3 beskyttet vandløb. Ca. 200 m nord for Engegård, ved Langemyreby-grøften, ligger en § 3 beskyttet sø. Ca. 250-350 m sydvest for Engegård ligger to små § 3 beskyttede søer. Der er kun en begrænset ammoniakdeposition på de åbne vandoverflader. Til gengæld er der et afstandskrav, som skal mindske risikoen for gylleudslip direkte til vandløbet ved evt. lækage. Afstandskravet på 100 m fra ny gyllebeholder til vandløb eller søer er overholdt, idet ny gyllebeholder på Engegård er planlagt etableret 110 m fra nærmeste sø, som ligger sydvest for ny gyllebeholder.

Udbringingsarealer med terrænhældning (6 og 12 % hældning): Der er ikke i nærheden af Engegård arealer med 6-12 grader, eller over 12 graders hældning. Hvis Engegård nu eller i fremtiden har/får dyrkningsarealer med 6-12 graders terrænhældning, vil følgende blive iagttaget:

” Husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, handelsgødning og affald udbringes ikke på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod åbne vandløb, søer større end 100 m² eller kystvande inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller kystvandets afgrænsning ved daglige vande, jf. dog kan der på stejle skråninger med en hældning på mellem 6° og 12° nedfældes flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og flydende affald, som nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø”.

Alternative løsninger: De valgte placeringer af nyanlæg vurderes ikke at have væsentlig negativ indvirkning på landskab og miljø.

Den valgte placering af de nye stalde er valgt pga. nærhed til eksisterende kostald, og placering i tilknytning til eksisterende bygningssæt. Mulighed for placering mod nord er begrænset af Langemyrebygrøften. Mod vest og sydvest er placering begrænset af søer og skel. Placering mod øst er begrænset af ejendommen Ølenevej 66.

En alternativ placering på Lillevang vil være uhensigtsmæssig, fordi nærheden til eksisterende stald ville mistes.

Bygningernes udtryk i landskabet

Engegård ligger vest for Ølenevej, nordvest for Pedersker. På denne strækning ligger der en stribe større og mindre ejendomme, og området er traditionelt præget af landbrugsdrift med store markflader.

Figur 4 Engegård set fra Ølenevej – østsiden af ejendom. COWI Gadefoto 25. maj 2022#

Figur 5 Engegård set fra Smålyngvejen – vestsiden af ejendom. COWI Gadefoto 26. maj 2022#

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer er overholdt i forhold til både eksisterende bygninger og de nye stalde.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at etableringen af de nye staldbygninger kan ske uden at påvirke landskabet væsentligt, idet der er tale om at bygningerne placeres på eksisterende bygningsparcel i tilknytning til de eksisterende bygninger.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår til placering i landskabet.

4 HUSDYRPRODUKTION

I dette afsnit beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning inkl. ventilation og rengøring, samt produktion og håndtering af husdyrgødning, spildevand og affald.

4.1 Husdyrhold og staldanlæg

Beskrivelse

Der er søgt om udvidelse af produktionsarealet, idet der ansøges om at bygge et goldkoafsnit med et produktionsareal på 240 m² med dybstrøelse samt en forlængelse af kostalden på 15,5 m (sengestald med spalter), svarende til et produktionsareal på 439 m². Derudover indrettes 2 tidligere svinestalde med dybstrøelse til køer, hhv. 212 m² og 141 m². Derudover overdækkes den ene gyllebeholder.

Dette er muligt, da alle beregninger i ansøgningsystemet foretages ud fra "worst case", dvs. ved beregning af lugt- og ammoniakemission samt BAT anvender systemet faktorerne for den dyretype og det staldsystem, der giver den højeste emission henholdsvis strengeste krav.

Figur 6. Anlægget på Engegård. Kilde: Ansøgningsmateriale

Staldindretning og ventilation

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående Tabel 3. De anførte dyretyper, staldsystemer og produktionsarealer er forudsætninger for den beregnede ammoniak- og lugtemission fra anlægget.

Tabel 3. Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i ansøgt drift

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
Stald 6b, kostald, tidl. dybstrøelse	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Flexgruppe, alle kvæg	-	297	209	70
Stald 6a, kostald sengebåse og spalter	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Flexgruppe, alle kvæg	-	2324	1956	84
Stald 4a, ungdyr, dybstrøelse	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	493	330	67
Stald 4b, ungdyr, sengebåse med fast gulv	Sengestald med fast gulv	Flexgruppe, alle kvæg	-	583	392	67
Stald 2, tidl. bindestald, nu dybstrøelse	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	203	139	69
Stald 3, tidl. kalvestald, nu foderlade	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	498	353	70
Stald 8, kalvehytter	Dybstrøelse	Kalve (under 6 mdr.)	-	176	150	85
Stald 5, sengebåse med fast gulv	Sengestald med fast gulv	Flexgruppe, alle kvæg	-	242	194	80
Stald 10, kalve dybstr. i gl. foderlade	Dybstrøelse	Kalve (under 6 mdr.)	-	400	300	75
Stald 1, gl. slagtesvinestald	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	316	212	67
Stald 7, slagtesvin, mellemstald	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	210	141	67
Stald 9 Goldkostald	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	992	992	100

Stald 6c Tilbygning. Dybstrøelse. køer	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	160	160	100
Stald 11 Rundbuehal dybstr.	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	325	325	100
Stald 6d Tilbygning kostald øst	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Flexgruppe, alle kvæg	-	543	439	81
Stald 9a Ny goldkoafdeling	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	240	240	100
Høns	Skrabe, gulvdrift	Høner, konsumæg	-	25	25	100
I alt				8027	6557	

Tabel 4 viser de anvendte produktionsarealer i nudrift.

Tabel 4. Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i nudrift

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
Stald 6b, kostald, tidl. dybstrøelse	Dybstrøelse	Malkekøer, kvier og stude	-	297	209	70
Stald 6a, kostald sengebåse og spalter	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Malkekøer, kvier og stude	-	2324	1956	84
Stald 4a, ungdyr, dybstrøelse	Dybstrøelse	Kalve (under 6 mdr.)	-	493	330	67
Stald 5, senge med fast gulv	Sengestald med fast gulv	Flexgruppe, alle kvæg	-	221	194	88
Stald 4b, ungdyr, sengebåse med fast gulv	Sengestald med fast gulv	Malkekøer, kvier og stude	-	583	392	67
Stald 2; Tidl. Binde-stald, nu dybstrøelse	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	203	139	69
Stald 3, tidl.	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	504	353	70

kalvestald, nu foderlade						
Stald 8, Kalvehytter	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	110	86	72
Stald 10: Kalve dybstrøelse i gl. foderlade	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	400	140	35
Stald 9 Goldkostald	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	992	820	83
Stald 6c Tilbygning dybstr. køer	Dybstrøelse	Flexgruppe, alle kvæg	-	160	160	100
I alt				6281	4779	

Tabel 5 viser de anvendte produktionsarealer i 8 års drift.

Tabel 5. Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i 8 års drift

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Miljøteknologi (NH ₃ -N effekt)	Staldstørrelse* (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Produktionsareal andel
Stald 6b, kostald, tidl. dybstrøelse	Dybstrøelse	Malkekøer, kvier og stude	-	297	209	70
Stald 6a, kostald sengebåse og spalter	Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Malkekøer, kvier og stude	-	2324	1956	84
Stald 4 a, ungdyr dybstrøelse	Dybstrøelse	Malkekøer, kvier og stude	-	493	330	67
Stald 4b, ungdyr, sengebåse med fast gulv	Sengestald med fast gulv	Malkekøer, kvier og stude	-	583	474	81
Stald 1: Gl. slagtesvinestald	Fast gulv	Slagtesvin	-	316	256	81
Stald 7: Slagtesvin, mellemstald	Delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv	Slagtesvin	-	210	185	88
Stald 3, tidl. kalvestald, nu foderlade	Dybstrøelse	Kalve (under 6 mdr.)	-	504	353	70

I alt				4727	3763	
-------	--	--	--	------	------	--

Ventilation og rengøring

Der er naturlig ventilation i alle stalde i ansøgt drift.

Ansøger oplyser, at staldanlægget tilses dagligt, og automatisk/mekanisk udstyr kontrolleres. Der foretages en løbende service på anlæg og udstyr. Det drejer sig bl.a. om foderanlæg, gyllepumpe, vandforsyning, belysning mv. Tilsvarende tilses driftsbygningerne dagligt og de vedligeholdes ved behov.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ved opfyldelse af det stillede vilkår til maksimalt produktionsareal, dyretype og staldsystem ikke vil være væsentlige påvirkninger af omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger på tilfredsstillende vis har redegjort for produktionsarealet, og at produktionsareal og dyretype angivet for eksisterende stalde er i overensstemmelse med lovlig nudrift.

Der gøres opmærksom på, at på arealer, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, skal der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen foretages effektiv rengøring efter endt ophold. Dette gælder på Engegård eventuelle drivgange. Rengøring skal foretages senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet (hvis dyrene dagligt har adgang på arealet, skal rengøring dog ske senest efter 4 timer).

Efter lovændring pr. 1. august 2017 reguleres husdyrhold efter stipladsmodellen. Der skal derfor ikke længere stilles vilkår til det maksimale antal dyr.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. produktionsarealets størrelse, dyretype og staldsystem samt overholdelse af god staldhygiejne.

4.2 Produktion og håndtering af husdyrgødning

Beskrivelse

Opbevaring af husdyrgødning og opbevaringskapacitet

På Engegård og Lillevang (Smålyngsvejen 9, Aakirkeby) er der opbevaringskapacitet til 7300 m³ svarende til 9 måneders produktion. Dvs. at der er opbevaringskapacitet til en årsproduktion på 9125 m³ gylle.

Den mindste gyllebeholder på Engegård er renoveret og benyttes pt. udelukkende til vand fra plansiloer.

Tabel 6. Data om gylleholdere til rådighed for produktionen på Engegård og Lillevang

Lager	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Materiale	Overdækning	Byggeår	Seneste beholderkontrol
Gyllebeholder (Engegård)	2300	600	Beton	Naturligt flydelag ændres til telt-overdækning	1999	6/12-2018
Gyllebeholder	(1200)	354	Stål	-	1988	2023

(Engegård)						
Gyllebeholder (Engegård)	4000	1002	Beton	Teltoverdækning	2021	-
Gyllebeholder (Lillevang)	1000	256	Beton	Naturligt flydelag	1989	
I alt	7.300	2.212				

Opbevaring af husdyrgødning:

Kalvemøg kommer i evt. gylletank som flydelag. Der er pt to gylletanke på Engegård, som benyttes til gylle; én fra 2021 og én fra 1999. Der udføres lovpligtig 10 års beholderkontrol. Dybstrøelse opbevares i markstak, som overdækkes. Placering af dybstrøelse flyttes hvert år, så der mindst går 5 år imellem samme placering. En del af dybstrøelsen udbringes direkte fra stald.

Udbringning af husdyrgødning:

Omkring 90% af kvæggyllen udbringes om foråret, og ca. 10% om efteråret. Gyllen nedfældes på sort jord og på græs, og udlægges med slæbeslanger i hvede. Det faste møg udbringes forår og efterår, ca. 50% hver gang.

Kommunens vurdering

Husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsætter reglerne for opbevaring af flydende husdyrgødning.

Bornholms Regionskommune gør ligeledes opmærksom på, at gyllebeholderne skal opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til bl.a. tæthed, styrke og kapacitet, så forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Endvidere skal beholderne kontrolleres hvert 5./10. år i henhold til reglerne for kontrol af beholdere til flydende husdyrgødning og ensilagesaft.

Hvis der foretages ændringer i afløbsforholdene for tag- og overfladevand i forbindelse med gennemførelse af byggeprojektet, skal der indhentes accept fra spildevandsmyndigheden.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af husdyrgødning.

5 RESSOURCEFORBRUG

I dette afsnit beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, vand og energi m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

5.1 Foder og foderopbevaring

Beskrivelse

Fodertyper/-forbrug

Der fodres med en stor andel grovfoder i form af majs- og græsensilage. Der laves to forskellige fuldfoderblandinger (én til køer, og én til kvier) én gang dagligt. Fuldfoderet blandes i mobil traktordreven mixervogn. Fuldfoderblandingen består af majs- og græsensilage, hvede og mineralblanding. Fuldfoderet suppleres med

kraftfoder i malkestalden, hvor hver ko får 1 kg tilskudsfoder to gange dagligt, og desuden efter behov. Der laves foderanalyser af hver ny grovfoderstak, som åbnes. Dvs. min. 1 foderanalyse af majsensilage, og min. 3-4 foderanalyser af græsensilage. Der laves foderkontroller hver måned, og fodringen justeres efter hver foderkontrol. Kraftfoderblandingen justeres min to gange årligt. Der benyttes fodringskonsulent til foderkontrol og foderplan.

Foderopbevaring

Ensilage opbevares i 3 ensilagesiloer vest for staldanlæg. I tilfælde af en ekstraordinær god høst, opbevares der også ensilage i markstakke. Kornet – hovedsagelig hvede – opbevares i kornsilo mellem foderlade og ungdyrstald, og i foderlade. Tilskudsfoder opbevares i plansilo i foderlade. Mineraler opbevares i foderlade i sække eller big bags.

Foderkorn opbevares i kornsilo mellem foderlade og ungdyrstald, og i foderladen. Tilskudsfoder/kraftfoder leveres af lastbil, og opbevares i foderlade. Mineraler leveres i sække på paller eller i big bags, og opbevares foderladen. Græs- og majsensilage opbevares i ensilagesiloer, som ligger i tilknytning til - og vest for - bygnings-sæt. Hvis vækstsæsonen er særlig god i enkelte høstår, bliver der også opbevaret ensilage i markstakke, som ikke er placeret det samme sted fra år til år, men tidligst vender tilbage til samme placering efter 5 år. Halmen opbevares på Lillevang, og på overdækket plads ved gammel stald (ved siden af vaskepladsen). Desuden er der et mindre lager i foderladen.

BAT

Med den nye husdyrbruglov indføres stipladsmodellen. I stipladsmodellen inddrages den nyeste faglige viden om ammoniakfordampning (emission) fra gødningsoverfladerne, da ammoniakemissionen i højere grad afhænger af produktionsarealets størrelse end af det årligt producerede antal dyr. Dermed er ammoniakemissionen fra en stald relativt konstant uanset produktivtetsudsving. Stipladsmodellen anvendes både i forhold til fast og flydende gødning, og også lugtemissionerne fastsættes med udgangspunkt i overfladearealerne. Der indgår tillige en model for emissioner fra gødningslagre baseret på beholderens overfladeareal.

Emissionsfaktorer, der tidligere blev beregnet med udgangspunkt i antallet af dyr og dyrenes vægt eller ydelse, bliver i stipladsmodellen i stedet for fastsat som en emission pr. m² produktionsareal pr. år for forskellige staldtyper, dyretyper og evt. miljøteknologi samt for overfladeareal og gødningstype for opbevaringsanlæg til husdyrgødning. Dermed er den fodringsmæssige styring allerede indarbejdet i husdyrbrugloven, hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne foderhåndtering.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. foder og foderopbevaring.

5.2 Vand

Beskrivelse

Vandforbrug

Offentligt Vandværk leverer vand til Engegård. Vandet bruges i nudrift til drikkevand til kvæg, vask af malkeanlæg og malkestald, og vask af maskiner på vaskeplads ved ældre staldbygning. Drikkevandsnormen pr år incl vandspild er ca. 28 m³ til malkekøer st. race, og ca. 5 m³ pr opdræt st. race.

Det samlede vandforbrug var i 2023 på 15.552 m³. I ansøgt drift forventes vandforbruget at stige lidt ift. nudrift, da antallet af køer øges. Behovet for vask af maskiner, og vask af malkeanlæg (2 x 12) og malkestald er uændret i nudrift og ansøgt drift.

Vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Vandet fra vask af malkeanlæg genbruges til vask af malkestald. Der er vandkar i kostalden, og kun vandkopper ved de kælvende køer. Vandkar har mindre vandspild end vandkopper. Der kontrolleres dagligt for synligt vandspild, og evt. læk udbedres straks. Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild, og evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Der er grænser for, hvor meget vandforbruget kan reduceres i en mælkeproduktion uden at forringe dyrenes velfærd (der skal være tilstrækkeligt drikkevand tilgængeligt), eller forringe hygiejnen (malkeanlæg og mælketank skal vaskes, så bakterievækst undgås).

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til god effektiv vandudnyttelse. Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne vandanvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. vandforbrug på ejendommen.

5.3 Energi

Beskrivelse

Forbrug af el, diesel og fyringsolie vil ligge inden for den gængse norm. Ventilation og foderfremstilling udgør de væsentligste energiposter. Der er naturlig ventilation i alle staldafsnit.

El

Det årlige elforbrug var i 2023 på 144.000 kWh. I ansøgt drift forventes elforbruget at stige en smule, da antallet af køer øges.

Diesel og fyringsolie

Det årlige forbrug af diesellole var på ca. 45.000 liter i 2023. Forbruget forventes at stige lidt, da antallet af køer øges. Forbruget af fyringsolie var på 1000 liter i 2023.

Energibesparende foranstaltninger (BAT)

Der er timer på lyset i kostalden, så lyset kun tændes ved de malkende køer ifm. malkning, og ikke tændes ved goldkøer. Der er ikke varmegenindvinding på eksisterende mælketank, men det overvejes ved evt. køb af ny tank. Varmen vil i så fald blive brugt i stuehus.

Kommunens vurdering

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere energiforbrug og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til godt effektiv energiudnyttelse og samtidig udnyttes mest effektivt.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne energianvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. energi.

5.4 Diverse hjælpestoffer

Beskrivelse

Veterinærmedicin

Medicinalaffald bortskaffes efter anvisning på etiket/produktblad. Medicinrester, kanyler og tom medicinemballage af glas afhentes af dyrlæge, og tom medicinemballage af plast bortskaffes som brændbart affald via Marius Pedersen.

Desinfektions- og rengøringsmidler

Den vigtigste foranstaltning til god hygiejne i åbne naturligt ventilerede kvægstalde er udtørring, idet bakterie- og svampevækst hæmmes af tørre forhold. Der bruges udtøringsmidler, f.eks. Stalosan og Staldren.

Olie og planteværn

Ved siden af planteværnsrummet i det gamle bygningssæt opbevares 2-3 tønder med olie til maskinerne. De opbevares på fast gulv og på paller. I foderladen er en indendørs dieseltank på 2500 liter placeret, og en 1200 liters olietank til opvarmning er placeret i den nordøstlige ende af det gamle bygningssæt, som ligger i forbindelse med stuehuset.

Planteværnsrummet er placeret samme sted. Se i øvrigt kort med placering. Marksprøjtning udføres af ansøger.

Kommunens vurdering

For at beskytte jord og grundvand stiller Bornholms Regionskommune vilkår om opbevaring af olieprodukter. Ud fra den beskrevne håndtering og det beskedne forbrug af de nævnte hjælpestoffer vurderer kommunen, at der ved overholdelse af vilkåret og de generelle regler for brug og opbevaring ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af anvendelsen.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. oplag af olieprodukter.

6 RESTSTOFFER

6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand

Beskrivelse

Vaskevand fra malkestald, maskiner og malkeum ledes til gylletank. Mængden er ca. 700 m³/år til rengøring af malkeanlæg (norm på ca. 2 m³ pr årsdyr), og ca. 1-3 m³ til vask af maskiner på vaskeplads.

Sanitært spildevand: der er ikke toilet eller brusebad i driftsbygningerne på Engegård. Toilet og brusebad i stuehus benyttes.

Kommunens vurdering

Håndtering af spildevand er i Danmark omfattet af anden lovgivning end husdyrbrugloven.

Der er stillet vilkår til udarbejdelsen af en beredskabsplan, hvor der er redegjort for ejendommens afløbsforhold.

Det vurderes, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget, samt afledning af sanitært spildevand sker efter gældende regler.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til emissioner fra spildevand.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af spildevand

6.2 Affald

Beskrivelse

Produktionen genererer begrænsede mængder affald, og bortskaffelse sker efter kommunens affaldsregulativ.

Fast affald

Bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativ. Brændbart affald (emballage fra gødning, såsæd, foder, vasket emballage fra pesticider, mv) opbevares i 6 m³ container fra Marius Pedersen, og afhentes efter behov (når container er fuld). Jernaffald opbevares i 6 m³ container fra firmaet "1129", og afhentes når containeren er fuld.

Olie og kemikalieaffald

Spildolie afhentes af Fugato, og opbevares indtil afhentning i maskinhus i lukket beholder på fast gulv uden afløb. Pesticidrester bortskaffes efter anvisning på etiket, og afleveres typisk til Bornholms Affaldsbehandling. Medicin affald bortskaffes efter anvisning på etiket/produktblad.

Veterinærmedicin

Medicinrester, kanyler og tom medicinemballage af glas afhentes af dyrlæge, og tom medicinemballage af plast bortskaffes som brændbart affald via Marius Pedersen.

Animalsk affald

Antallet af døde dyr (både selvdøde og aflivede) er ca. 5-10% årligt. I 2023 var der ca. 20 døde køer, og ca. 45 døde kalve/ungdyr. Døde dyr afhentes af DAKA, og afskærmes indtil da efter gældende regler, så de ikke er tilgængelige for dyr eller fugle. Afhentningspladsen ligger i tilknytning til kostalden ved privatvej. De døde dyr ligger på spalter, og er ikke synlige fra offentlig vej.

Kommunens vurdering

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Derudover stilles vilkår om, at kadaverne skal opbevares under tæt, fast overdækning i form af kadaverkappe eller lignende.

Dokumentation for bortskaffelse af affald skal foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes vilkårene vedr. affald, vil affaldshåndteringen på Engesgård ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at bygningernes omgivelser skal holdes fri for affald, om opbevaring af døde dyr, om afbrænding og om dokumentation for bortskaffelse/aflevering.

7 GENER FRA HUSDYRBRUGET

I dette afsnit beskrives og vurderes de mulige gener for husdyrbrugets omgivelser ved forekomst af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 Lugt

Beskrivelse

Table 7. Resultat af lugtberegning for ansøgt drift fra husdyrgodkendelse.dk (skema nr. 241462)

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Hegnedevejen 27	0	FMK	142,5	142,5	313,8	Ja
 Ølenevej 62	0	NY	146,2	146,2	240,3	Ja
 Ølenevej 64	0	NY	146,2	146,2	362,2	Ja
 Ølenevej 66	0	NY	146,2	146,2	199,9	Ja
 Ølenevej 70	0	NY	146,2	146,2	345,7	Ja
 Ølenevej 72	0	FMK	142,5	142,5	355,2	Ja
 Ølenevej 74	0	FMK	142,5	142,5	348,8	Ja
 Pedersker Hovedgade 72	1	NY	524,6	519,4	828,5	Ja
 Pedersker	1	NY	728,4	761,2	927,1	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning
* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 615 m

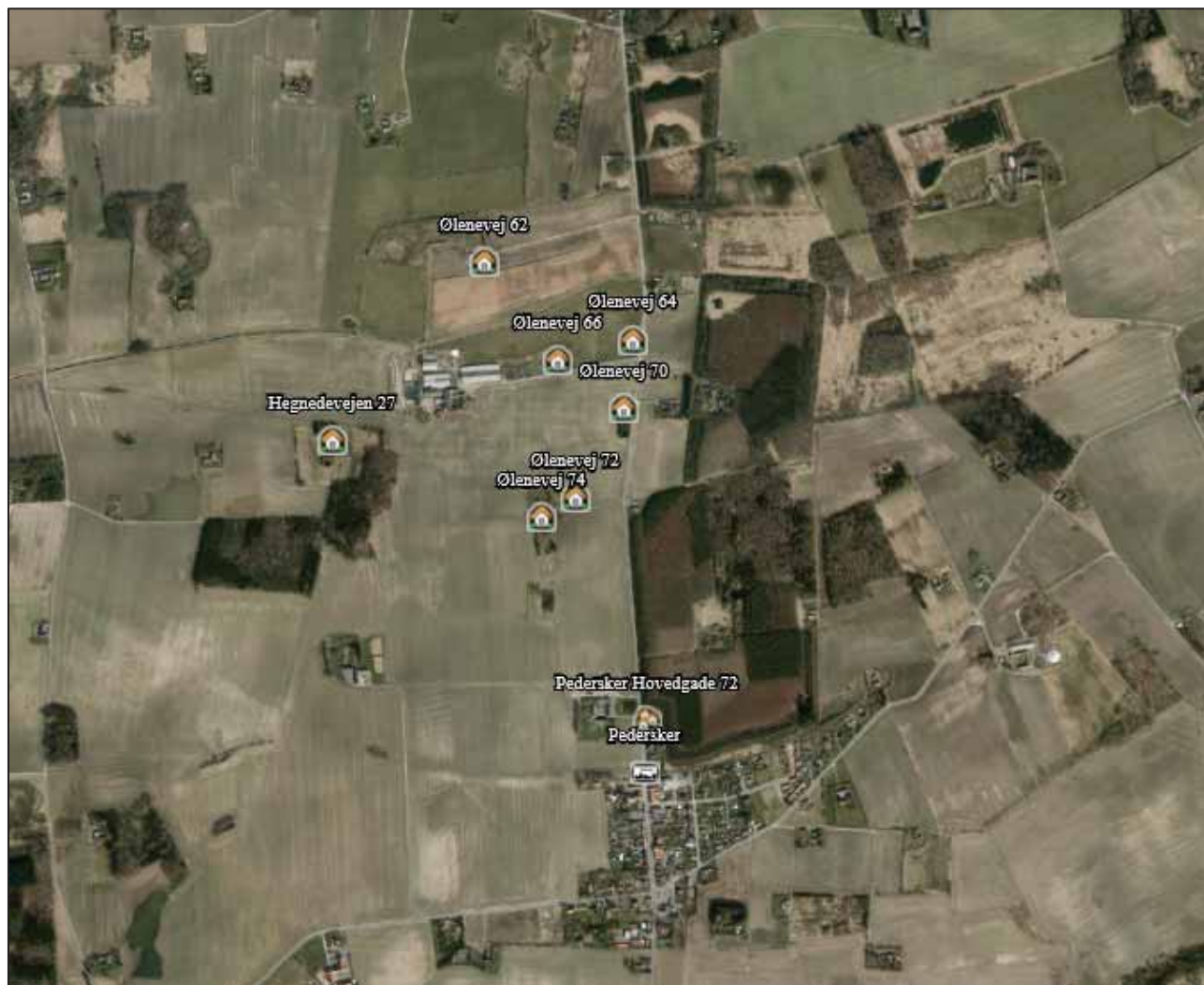
Nærmeste enkeltbolig, som er en ejendom uden landbrugspligt og ikke ejet af ansøger, er Ølenevej 66, der ligger ca. 170 m fra anlægget. Afstanden fra lugtcentrum til boligen skal være minimum 146 m, og den beregnede afstand er 200 m.

Nærmeste bolig i samlet bebyggelse i landzone som er en ejendom uden landbrugspligt og ikke ejet af ansøger, er Pedersker Hovedgade 72, der ligger ca. 765 m fra anlægget. Afstanden fra lugtcentrum til boligen skal være minimum 520 m, og den beregnede afstand er 829 m.

Nærmeste byzone, Pedersker, ligger ca. 865 m fra anlægget. Afstanden fra lugtcentrum til byzonegrænsen skal være minimum 761 m, og den beregnede afstand er 927 m.

Beliggenheden af de omtalte boliger og områder kan ses i Figur 7.

Figur 7. Beliggenheden af nabobeboelser og boligområder.

Kommunens vurderinger

Kommunen vurderer på baggrund af ovenstående, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Kommunen vurderer dog, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om staldsystemer, og om at holde god staldhygiejne, samt vilkår i tilfælde af væsentlige lugtgener.

7.2 Støj og rystelser

Beskrivelse

Støjkilder og driftsperioder

Støj vil primært kunne forekomme ved transportopgaver til og fra husdyrbruget og i forbindelse med intern transport ved foderfremstilling og fra ventilationen.

Der er ikke korntørringsanlæg på Engegård. Der blandes foder til køer og opdræt i 2 timer dagligt. Det foregår i foderlade og ved ensilagesiloer. Der malkes i 4 timer dagligt – fordelt på 2 gange. Engegård ligger langt fra naboer og offentlig vej. Derfor skønnes det, at naboer og forbipasserende har minimale eller ingen støjgener fra den daglige drift. I sæsonen vil der på Engegård, som på andre landbrug, være større aktivitet ifm. markarbejde og høst, og derfor vil der også være flere landbrugsmaskiner på de offentlige veje, og mere støj i den forbindelse. Det vil dog for den enkelte nabo være kortvarig støj i en begrænset periode.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på Engegård overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjkvæderne omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Kommunen vurderer, at støj fra ejendommen ikke vil blive et problem for omkringboende og forbipasserende. Der er ikke foretaget støjberegninger, men de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Der vil kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Transport til og fra Engegård vurderes ikke at ville give uacceptable støjgener udover det, der må accepteres som nabo til en landbrugsejendom.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveauet.

7.3 Støv

Beskrivelse

Støv kan primært forekomme ved levering og blanding af foder samt håndtering af strøelse. Der forventes ingen væsentlig ændring i ansøgt drift.

Det er ansøgers vurdering, at støv fra husdyrbruget ikke vil være til gene for naboer. Husdyrbruget er placeret ca. 155 m fra nærmeste nabobeboelse.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling som følge af udvidelsen af kvægholdet. Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen, herunder levering af råvarer, flytning af dyr og udbringning af husdyrgødning, kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støvgener.

7.4 Lys

Beskrivelse

Der er timer på lyset i kostalden, så lyset kun tændes ved de malkende køer ifm. malkning, og ikke tændes ved goldkøer.

Der er lys udendørs på kostaldens (6a+6b) østgavl og vestgavl, så bygning 10's østgavl og på bygning 3's nordside. Alle lyskilder er monteret med tænd/sluk-regulering, og er placeret ved portudgange. Lyskilderne anvendes kun ved behov, eksempelvis når porte anvendes, mens det stadig er mørkt.

Desuden er der udendørs belysning ved mælketankrum, som tænder via sensor, når mælkebilen afhenter mælk, mens det stadig er mørkt. Udendørs lyskilder er indtegnet på anlægstegningen.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne anvendelse af lys i staldene samt udendørs ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbipasserende pga. afstanden.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. lys.

7.5 Fluer og skadedyr

Beskrivelse

Miljøteknisk redegørelse

Skadedyr forebygges ved at fjerne foderspild og foderrester, holde opryddeligt og undgå tilholdssteder for rotter ved f.eks. oplagspladser og langs fodmure. Rotter bekæmpes på Engegård via Bornholms Regionkommunes rottebekæmpelse, som fylder de 32 rottekasser, som står omkring bygninger og anlæg. Desuden holdes hunde og katte, som fanger rotter og mus, og forebygger, at gnaverne får fred til at etablere sig. Fluer forebygges også ved at fjerne foderspild og foderrester, og ved at vande dybstrøelse med bekæmpelsesmiddel, som forhindrer fluelarverne i at udvikle sig.

De generelle retningslinjer for bekæmpelse af skadedyr i henhold til statens skadedyrsbekæmpelse følges.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer og rotter m.m. vil blive forebygget og evt. bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne tilladelse, burde der ikke opstå fluegener eller problemer med rotter.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.6 Transport

Beskrivelse

De fleste transporter til og fra Engegård foregår i dagtimerne fra kl. 6-18. Dog foregår markarbejde, som er sæsonbestemt, i nogle tilfælde i et udvidet tidsrum – undertiden i døgndrift – fordi landmanden er afhængig af at gøre arbejdet i tørt vejr, og når dyrkningsjorden/afgrøden er tjenlig.

Gyllekørsel, mejetærskning og høst af grovfoder afhænger af vejret, og derfor foregår arbejdet ofte i intense – men afgrænsede – perioder.

Transport, høst af majs og græs: i perioden maj til oktober høstes 3-4 slæt græs. Der bruges 1-2 dage pr græsslæt, og i denne periode er der hyppig kørsel til og fra Engegård.

Majshøsten foregår i september-oktober, og varer 2-4 dage. I denne periode er der hyppig kørsel til og fra Engegård.

Gyllekørsel foregår forår og efterår – langt hovedparten om foråret fra marts/april.

I tabellen herunder ses en opførelse over transporter til og fra Engegård i nudrift og ansøgt drift.

Tabel 8. Ekstern transport til og fra Engegård – antal læs/år

Art	Nudrift, antal transporter pr år	Ansøgt drift, antal transporter pr år
Intern transport, dyr til/fra Lillevang	4 transporter	4 transporter
Dyr til slagteri	12 transporter af slagtekvæg	12 transporter af slagtekvæg
Indkøbt foder	Ca. 47 transporter	Ca. 47 transporter
Dyr til DAKA	Ca. 32 transporter	Ca. 32 transporter
Hjælpestoffer, gødning, diesel, mv	Gødning 1 transport Diesel 8 transporter	Gødning 1 transport Diesel 8 transporter
Mælkebil	365 transporter (183, hvis afhentning hver 2. dag)	365 transporter (183, hvis afhentning hver anden dag)
Dybstrøelse	35 læs	45 læs
Gylle	285 læs	325 læs
Intern transport, dyr til/fra Munkhøj	12	12

Transportveje til og fra Engegård ved gyllekørsel kan ses på bilag 3.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ind- og udkørsel til husdyrbruget kan ske uden at give anledning til gener for omkringboende. Selve belastningen af det lokale vejnet reguleres af den relevante vejlovgivning, mens færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Der er ikke stillet vilkår i forhold til transport.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. transport.

8 AMMONIAKTAB OG NATURPÅVIRKNING

I dette afsnit beskrives ammoniakemissionen fra husdyrbruget og opfyldelsen af BAT-krav, og det vurderes, i hvor høj grad ammoniakemissionen påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 Ammoniakemission og BAT-krav

Beskrivelse

Der er søgt om udvidelse af produktionsarealet, idet der ansøges om at bygge en kælvningsafdeling med dybstrøelse vinkelret på vestsiden af en eksisterende stald samt at forlænge kostalden mod øst med 19 m. Derudover tages en rundbuehal i brug til kvæg på dybstrøelse og 2 tidligere svinestalde indrettes til kvæg med dybstrøelse.

Valg af gulvtype til småkalve og drægtige/kælvende dyr er begrundet som følger: Højdrægtige og kælvende køer/kvier, og småkalve mellem 0 og 6 måneder, bør pga. dyrevelfærd have dybstrøelse som gulvtype. Højdrægtige og kælvende køer har brug for et eftergivende og blødt leje som er skridsikkert, og småkalvene har brug for et eftergivende og blødt leje, som sikrer varme.

Tabel 9. Opgørelse af ammoniakemissionen fra kvægproduktionen på Engegård for tidligere og ansøgt drift

Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)				
Scenarie	Staldafsnit	Gødningslagre	I alt	Meremission efter udvidelse
Ansøgt drift	6852	320	7.173	+ 1.600,3 (ift. nudrift) + 2.129,4 (ift. 8-års drift)
Lovlig nudrift	5132,5	436,7	5.572,7	-
8-års drift	4662,4	377,8	5.043,6	-

Samlet BAT-krav inkl. krav til gødningslagre er opgjort i tabel 9.

Tabel 10. BAT-krav for ansøgt drift

Staldafsnit og gødningslagre	Dyretype Staldsystem/gødningstype	Forudsætning	Produktionsareal (m ²)	BAT-krav/m ² (kg NH ₃ -N)	BAT-krav (kg NH ₃ -N)
Stald 6b, kostald tidl. dybstrøelse	Alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)*	Eksisterende stald	209	1,16**	242
Stald 6a, kostald, sengebåse og spalter	Alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)*	Eksisterende stald	1.956	1,16**	2269
Stald 4a, ungdyr, dybstrøelse	Alle kvæg; dybstrøelse	Eksisterende stald	330	0,84**	277
Stald 4b, ungdyr sengebåse m. fast gulv	Alle kvæg, sengestald med fast gulv*	Eksisterende stald	392	0,89**	659
Stald 2, tidl. bindestald, nu dybstrøelse	Alle kvæg, dybstrøelse*	Eksisterende stald	139	0,84**	117
Stald 3, tidl. kalvestald, nu foerlade	Alle kvæg, dybstrøelse*	Eksisterende staldafsnit	353	0,84**	297

Stald 8, kalveytter	Kalve (under 6 mdr.), dybstrøelse	Eksisterende stald	150	0,84**	126
Stald 5, sengebåse m. fast gulv	Alle kvæg, sengestald med fast gulv*	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	194	0,89**	326
Stald 7: Slagtesvin, mellemstald	Alle kvæg, dybstrøelse*	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	141	0,84**	118
Stald 1: Gl. slagtesvinestald	Alle kvæg, dybstrøelse*	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	212	0,84**	178
Stald 10, kalve dybstrøelse i gl. foderlade	Kalve (under 6 mdr.), dybstrøelse	Eksisterende stald	300	0,84**	252
Stald 9 Goldkostald	Alle kvæg, dybstrøelse*	Eksisterende stald	992	0,84**	833
Stald 6c Tilbygning dybstr køer	Alle kvæg, dybstrøelse*	Eksisterende stald	160	0,84**	134
Stald 11 Rundbuehal dybstr	Alle kvæg, dybstrøelse*	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	325	0,84**	273
Stald 6d Tilbygning kostald øst	Alle kvæg, sengestald med spalter	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	439	0,89**	391
Stald 9a Goldkoafdeling	Alle kvæg, dybstrøelse*	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	240	0,84**	202
Høns	Høns, konsumæg, skrabe, gulvdrift uden kumme	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	25	1,6	40
<i>Eksisterende gyllebeholder, lille</i>	<i>Anvendes ikke til gylle</i>	<i>Flydelag</i>	<i>354</i>	<i>0,4***</i>	<i>141,5</i>
Eksisterende gyllebeholder, stor	Flydende gødning	Overdækning	600	0,4*** (50 % red.)	120
Gyllebeholder 2021	Flydende gødning	Overdækning	1.002	0,4*** (50 % red.)	200,4
I alt			6.557		6.852 + 320,4

*Ved flexproduktion fastlægges BAT-kravet ud fra den dyretype og det staldsystem med højest ammoniakudledning.

** BAT-krav svarende til emissionsfaktoren for dyretypen og staldsystemet.

*** BAT-krav for gødningslagre til alle typer flydende husdyrgødning.

Økonomisk proportionalitet og BAT-krav i eksisterende stalde på Engegård

Faktisk emission og samlet BAT-krav

Det faktiske ammoniaktab fra stald og lager er 7.173 kg N/år.

Det samlede BAT-krav er beregnet til 7.266 kg NH₃-N.

Det vil sige, at der er en difference på 2 kg NH₃-N/år.

Ansøger overholder BAT-kravet ved at overdække den eksisterende gyllebeholder på 2000 m³. Effekten af overdækningen er 120 kg N.

Da BAT-kravet er overholdt med overdækningen af den førnævnte gyllebeholder, er der ikke redegjort nærmere for BAT og for fravalg af andre BAT-teknologier.

Valg af gulvtype i eksisterende stalde og øvrige eksisterende bygninger:

Der vil ikke blive foretaget ændringer i gulvtypen i de eksisterende stalde, bortset fra i de gamle svinestalde, der vil blive ændret til dybstrøelse. Den eksisterende rundbuehal vil ligeledes blive indrettet med dybstrøelse.

Kommunens vurdering

Idet der er tale om et husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år, skal emissionen reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

For det konkrete projekt er det samlede BAT-krav beregnet til 7.266 kg NH₃-N pr år. Den ansøgte produktion medfører en beregnet faktisk emission på 7.173 kg NH₃-N pr. år. Den ansøgte husdyrproduktion overholder således det vejledende BAT-niveau.

BAT-kravet er opfyldt på baggrund af de valgte staldsystemer og gulvtyper som ammoniakreducerende teknologi.

BAT-emissionskravet er således overholdt.

Vilkår

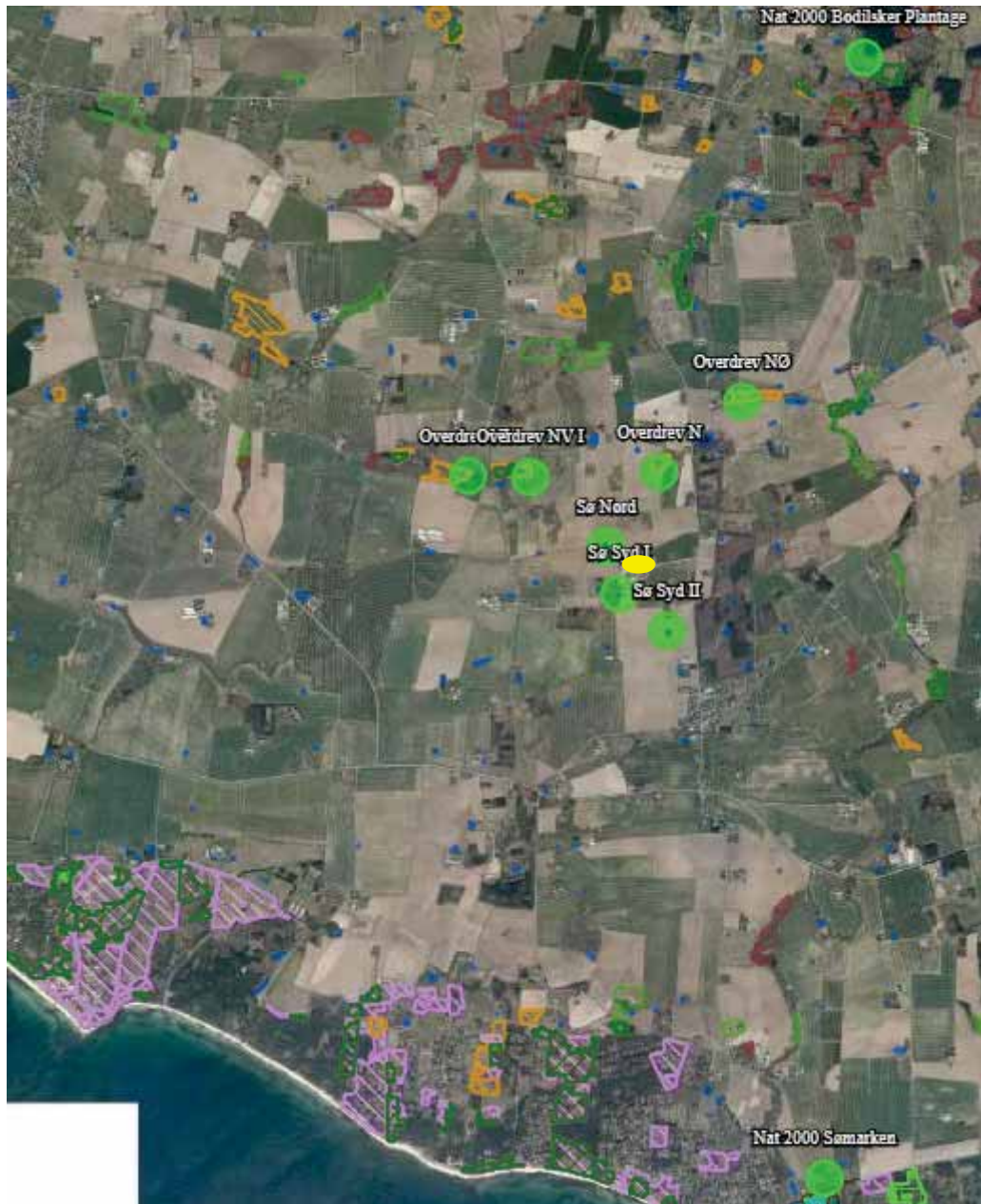
På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår til staldsystem, gulvtype og dyretyper til reduktion af ammoniakemissionen.

8.2 Ammoniakdeposition til naturområder

Beskrivelse

Ammoniakemissionen fra den ansøgte produktion på Engegård bevirker, at omkringliggende arealer vil blive påvirket med nedfald af ammoniak. I ansøgningsystemet er der foretaget beregning af denne ammoniakdeposition til beskyttede naturområder og potentielt ammoniakfølsomme skove samt beskyttede søer i området. Beliggenheden af beregningspunkterne tættest på anlægget fremgår af kortet i Figur 8.

Figur 8. Beregningspunkter for ammoniak i området omkring Engegård. Fra husdyrgodkendelse.dk ansøgnings-skema nr. 241462. Gul oval angiver Engegård og grønne cirkler beregningspunkter.

Tabel 11. Beregning af ammoniakdeposition til naturområder i nærheden af Engegård. Fra ansøgningsskema nr. 241462

Naturtyper	Målepunkt	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition Nudrift (kg NH ₃ -N/år)	Merdeposition 8-års drift (kg NH ₃ -N/år)
Kategori 1-natur	Habitatområde/natur "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne"	0,0	0,0	0,0
	Habitatområde "Dueodde"	0,0	0,0	0,0
Kategori 2-natur	Overdrev NV	0,2	0,0	0,0
Kategori 3-natur	Overdrev N	0,4	0,1	0,1
	Overdrev NV I	0,3	0,1	0,1
	Overdrev NØ	0,2	0,0	0,0
Anden natur	Sø NV	2,6	0,6	0,9
	Sø SV	1,9	0,4	0,5
	Sø SØ	0,5	0,1	0,1

Kommunens vurdering

Beskyttelsesniveau ved ammoniakfølsomme naturområder

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition. Kravene er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er gengivet i boksen nedenfor.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2016 (8-års driften).

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

*0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.

Ammoniakdeposition til naturområder i nærheden af Engegård

Kategori 1-natur

Der er ca. 3,8 km fra Engegård til nærmeste Natura 2000-område og kategori 1-natur. Nærmeste Natura 2000-område er "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne", Natura 2000-område nr. 186, Habitatområde H162, Fuglebeskyttelsesområde F80, som ligger 3692 m nord for Engegård ved Bodilsker Plantage. Depositionen på området fra Engegård er beregnet til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Derudover er der ca. 4,3 km Dueodde, som også er Natura 2000-område og kategori 1-natur. Natura 2000-område nr. 188 "Dueodde", habitatområde H164. Depositionen på området fra Engegård er beregnet til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Nærmeste kategori 2-naturareal i forhold til Engegård er et overdrev beliggende ca. 1200 m nordvest for bygningerne, hvortil der beregnes en totaldeposition fra Engegård på 0,2 kg N/ha/år til overdrevet.

Idet produktionen på Engegård således påvirker kategori 2-naturarealet med en totaldeposition under 1 kg N/ha/år, er det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak til kategori 2-natur derfor overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3-overdrev, -hede eller -mose, som ikke er kategori 2-natur, er et overdrev beliggende ca. 614 m nordvest for bygningerne og et overdrev beliggende ca. 856 m nordvest for bygningerne samt et overdrev lokaliseret ca. 1200 m nordøst for ejendommen. De tre arealer påvirkes i forhold til nudrift med en merdeposition fra Engegård på henholdsvis 0,1 N/ha/år; 0,0 N/ha/år og 0,1 N/ha/år, og i forhold til 8 års drift er merdepositionen 0,2 N/ha/år; 0,1 N/ha/år og 0,1 N/ha/år.

Merdepositioner på mindre end 1 kg N/ha/år vurderes ikke at medføre en væsentlig påvirkning af naturområdet, mens kommunen ved merdepositioner på over 1 kg N/ha/år skal foretage en konkret vurdering. Ingen kategori 3-naturområder påvirkes med en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år fra produktionen på Engegård, og der skal derfor ikke foretages yderligere vurdering eller stilles vilkår.

Anden natur

Der er beregnet ammoniakdeposition til 3 søer, som er beliggende ca. 221 m nordvest, 230 m sydvest og 490 m sydøst for bygningerne på Engegård.

Det er beregnet, at søen nordvest påvirkes med en totaldeposition fra produktionen på Engegård på 2,6 kg N/ha/år, hvoraf 0,9 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til nudrift og 0,6 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til 8-årsdrift.

Ligeledes er der foretaget beregninger til søen sydvest for ejendommen. Det er beregnet, at denne sø påvirkes med en totaldeposition fra produktionen på Engegård på 1,9 kg N/ha/år, hvoraf 0,4 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til nudrift og 0,5 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til 8-årsdrift.

Endelig er der foretaget beregninger til søen sydøst for ejendommen. Det er beregnet, at denne sø påvirkes med en totaldeposition fra produktionen på Engegård på 0,5 kg N/ha/år, hvoraf 0,1 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til nudrift og 0,1 kg N/ha/år er merdeposition i forhold til 8-årsdrift.

De fleste søer og vandhuller beliggende i eller ved landbrugsarealer er næringsrige søer, som der ikke er

fastsat tålegrænser for. Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder end ammoniakdeposition.

Påvirkning af Natura 2000-områder

Engegård er beliggende ca. 3,8 km fra nærmeste Natura 2000-område Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Som det ses af Tabel 11 er ammoniakpåvirkningen på Natura 2000-området beregnet til maksimalt 0,0 kg N/ha/år.

Der vurderes ikke at være andre forhold ved den ansøgte produktion, som kan påvirke Natura 2000-området.

Bornholms Regionskommune vurderer derfor samlet, at den ansøgte produktion ikke vil påvirke naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

8.3 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

Beskrivelse

En række flagermusearter, som er bilag IV – arter, lever på Bornholm. For at bibeholde bestandene, er det vigtigt at opretholde deres naturlige opholdssteder, som især er hule træer.

Markfirbenet forekommer på Bornholm, og er – modsat det almindelige firben, en bilag IV art. Markfirbenet holder til på menneskeskabte steder som vejskråninger, jernbaneskråninger og råstofgrave (typisk grusgrave), og naturlige levesteder som overdrev, heder, højmoser, strandenge, klitter og kystskrænter. Kendetegnende for disse yngleområder er, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser. Disse solvendte skrånninger er af altafgørende for markfirbenet.

En række bilag IV- padder forekommer på Bornholm; Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder og i gamle, lysåbne mergelgrave. Uden for yngletiden opholder løvfrøerne sig især i buske i levende hegn, krat og skovbryn. Ud over løvfrø, forekommer også stor vandsalamander, springfrø, strandtudse og grønbroget tudse på Bornholm. For alle gælder, at de er afhængige af egnede vandhuller, og gode levesteder på land som f.eks. ekstensiv afgræssede vedvarende græsarealer, stendiger og hegn.

Af bilag IV-insekter forekommer to slags vandkalve, og en guldsmedeart på Bornholm. Disse insekter er afhængige af egnede vandhuller.

Sten- og jorddiger, og vandhuller er i udbredt grad beskyttet af gældende love. Gamle hule træer må formodes at blive fremmet af de generelle tiltag til fremme for naturnær skovdrift.

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Viden om arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende, bl.a. gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NO-VANA).

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 10, at der ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at *"Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten."*

Bornholms Regionskommune har gennemgået egne data samt registrerede data i de tilgængelige databaser Naturdata (Danmarks Miljøportal), Naturbasen samt Arter.dk. Der er ikke i nogen af disse registreringer af Bilag IV-arter i naturarealer beliggende inden for 300 m af Engegård.

Der er inden for 1000 m af produktionsanlægget på Engegårdsgård findes 6 søer, som potentielt kan være levested for padder. Søerne er beskrevet under 'Anden natur'. Idet der ikke foretages ændringer i produktionsanlægget sker der i forbindelse med miljøgodkendelsen, som beskrevet ovenfor under 'Anden natur', ingen yderligere påvirkning af søerne. Søernes potentiale som muligt levested for Bilag IV-arter påvirkes dermed ikke af den ansøgte miljøgodkendelse.

Skove/skovbryn beliggende omkring Engegård kan potentielt være levested for flagermus. Skove/skovbryns potentiale som levested for Bilag IV-arter som flagermus og evt. rastested for padder vurderes ikke at blive påvirket af ammoniakdeposition men kan påvirkes af skovning. Den ansøgte produktion på Engegård medfører ikke skovning og vurderes hermed ikke at påvirke skove/skovbryn som muligt yngle- og rastested for Bilag IV-arter.

På ovenstående baggrund vurderer Bornholms Regionskommune samlet, at den ansøgte udvidelse ikke medfører en væsentlig påvirkning af bilag IV-arter eller fører til ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- og rasteeområder for Bilag IV-arter.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. bilag IV-arter.

9 MULIGE DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD

I dette afsnit beskrives mulige uheld, der kan føre til væsentlig forøget forurening af jord, overflade- og grundvand samt skade på mennesker, dyr og planter i forhold til normal drift. Desuden beskrives foranstaltninger til De mulige risici centrerer sig om forurening af grund- eller overfladevand med pesticider, gylle, veterinærmedicin, olie/diesel.

Mulige uheld med pesticider: der er risiko for, at pesticider utilsigtet kan komme i overfladevand eller grundvand ved spild, lækage på sprøjte eller emballage, eller ved uheld ved transport.

Mulige uheld med gylleudslip: Der er risiko for udslip af gylle i forbindelse med pumpning af gylle til gylleholder eller ved omlastning til gyllevogn. F.eks. hvis pumpen utilsigtet fortsætter/starter med at pumpe gylle ved overpumpning og ved påfyldning af gyllevogn. Forebygges med opsyn og tekniske løsninger med automatisk stop af pumpning.

Ved færdselsuheld med gyllevogn kan der opstå lækage. Ligeledes kan der opstå lækage fra gyllebeholder, hvis gyllebeholderen bliver påkørt.

Endelig er der risiko for gylleudslip, hvis beholderen tæres eller af anden grund ikke er tæt.

Mulige uheld med dieselolie: Lækage på tank og/eller punktforurening, hvor påfyldning finder sted.

Mulige uheld med rengøringsmidler: Der bruges stærke rengørings- og desinfektionsmidler til rengøring af malkeanlæg og mælketank, som foregår automatisk. Det er derfor vigtigt at håndtere og tilslutte beholdere med rengørings- og desinfektionsmidler korrekt.

Mulige uheld med ensilagesaft: Ensilagesaft fra ensilage med mindre end 30% tørstof skal opsamles, så det ikke løber til dræn, vandløb eller søer.

Mulige uheld med veterinær medicin: Hvis den veterinære medicin håndteres lemfældigt, kan der ske et udslip til spildevand, gylle eller direkte til grund- eller overfladevand. Engegård har aftale om "den store" sundhedsrådgivningsaftale med dyrlæge. Dvs. at al medicin gives af dyrlæge undtagen efterbehandling. Risikoen for punktforurening er derfor lille, fordi der er begrænset mængde medicin på Engegård. Forebyggelse sker ved at opbevare medicinen forsvarligt, og levere evt. medicinrester til dyrlæge.

Minimering af risiko for uheld

Gylleudslip: forebygges ved opmærksomhed ved gyllepumpning, og ved udkørsel.

Gyllebeholderne tilses dagligt.

Når gyllen køres ud, udvises agtpågivenhed i trafikken. Reflekser og lygter tjekkes og renholdes, så gyllevogn tydeligt kan ses, også efter mørkets frembrud.

Gyllebeholderne er placeret ved interne transportveje, hvor kørehastigheden er lav. Der vises agtpågivenhed ved kørsel på interne transportveje.

Dieselolie: Dieseltanken står på fast og uigennemtrængeligt gulv i lade.

Rengøringsmidler: Der afvendes kun godkendte midler, og anlæg incl vask kontrolleres ved egenkontrol og service. Mælketank efterses mindst en gang årligt af autoriseret kølefirma.

Rengørings- og desinfektionsmidler oplagres på fast bund. Dosering og tæt tilslutning til malkeanlæg og mælketank kontrolleres jævnligt, og i forbindelse med eftersyn.

Ensilagesaft: Der er etableret ensilageplads (plansiloer) med fast bund, fald og afløb. Evt. ensilagesaft opsamles i gyllebeholder.

Pesticider: Der sørges for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker. Og pesticiderne opbevares forsvarligt på Engegård. Giftige bekæmpelsesmidler opbevares forsvarligt under lås. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Gylle: Ved lækage/overløb fra gylletank, etableres en barriere, så gyllen ikke løber mod beskyttede søer, eller mod vandløb. Hvis der er risiko for, at gylle løber mod åbne grøfter eller søer, kan der etableres barriere med f.eks. bigballer af halm.

Ved udslip/overløb, hvor der er en sandsynlighed for akut forurening, kontaktes alarmcentralen (112). Alarmcentralen kontakter relevante medarbejdere i Teknik og Miljø i BRK.

Når gyllen overpumpes fra fortank til gyllebeholder, overvåges overpumpningen, og alle, som arbejder i stalden, ved, hvor afbryder til pumpen er placeret. Gylletankene er underlagt lovpligtig kontrol og kontrolleres hyppigt visuelt og der føres logbog.

Sker der tilsvining af vejene ved gyllekørsel, bliver der skiltet med glatføreskilt, og der bliver ryddet op senest ved arbejdets ophør samme dag.

Hvis det værste uheld skulle ske, og der opstår lækage fra gyllevognen enten på landevej eller i marken, stoppes evt. gylleafløb mod grøft, dræn og vandløb med f.eks. halmbigballer. Der tages kontakt til kommunens Teknik og Miljøafdeling, og yderligere tiltag aftales.

Lugtgener fra gyllespredning minimeres ved at sprede under bedst mulige forhold (lille vindhastighed og høj luftfugtighed)

Olie: Ved oliespild fra dieseltank eller maskiner opsuges spild med f.eks. savsmuld eller kattegrus. Olietanken er underlagt lovgivning. Tanken står på fast bund, hvor evt. olielækage er synlig. Ved spild fra olietank spredes ligeledes sugende materiale, som opsamles og afleveres på modtagestation.

Rengørings og desinfektionsmidler: Hvis der forekommer spild, opsamles det f.eks. med savsmuld eller kattegrus. Hvis der forekommer fejl dosering, kontaktes det firma som står for eftersyn for at få fejlen rettet, og Mejeriet underrettes.

Ensilagesaft: Evt. ensilagesaft fra plansiloer opsamles i den mindste gyllebeholder. Hvis beholderen lækker eller der forekommer udslip på anden vis dæmmes op som tidligere beskrevet. Markstakke overdækkes, og har altid min. 30 % tørstof i den høstede afgrøde. Der er ikke saft afløb ved 30% tørstof eller derover.

Medicin: Uheld med udslip af medicin forebygges ved ALTID at opbevare veterinærmedicin på kontoret; også medicin, som er i brug. Desuden følges dyrlægens instruktioner, og brugsanvisningen på pakningen.

Pesticider: I tilfælde af kemikaliespild spredes et sugende materiale (f.eks. savsmuld eller kattegrus), og det sugende materiale og evt. jord/grus fjernes med skovl, og puttes i affaldsposer. Derefter bortskaffes det på modtagestation. Kemikalierummet er tørt og frostfrit med god belysning. Der findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild. Gulvet er tæt og uden afløb.

Der er førstehjælpeudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed på Engegård.

Generelt gælder, at ved akut forurening af olie, gylle eller spildevand, tilkaldes alarmcentralen på 112. Alarmcentralen tilkalder en miljømedarbejder fra Bornholms Regionskommune, Teknik og Miljø.

I stalden og på marken medbringes en mobiltelefon således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

Strømafbrydelse, generelt

Lovgivningen forlanger, at man kan redegøre for, hvordan dyrene beskyttes ved strømafbrydelse.

Det er vigtigt, at dyrene fortsat har adgang til foder og vand, og kan malkes.

Køerne skal kunne malkes i tilfælde af strømsvigt på bedriften

Af hensyn til at opretholde god dyrevelfærd er det vigtigt, at køerne kan malkes, også i tilfælde af strømsvigt. Alle gårde skal have et nødstrømsanlæg eller en skriftlig troværdig plan for, hvordan situationen håndteres i tilfælde af strømsvigt.

Kravet om troværdig plan opfyldes ved mindst et af følgende punkter og ved at udfylde skemaet "Nødstrøm".

1. Der er et stik til nødstrømsforsyning og en aftale om lån/leje af et nødstrømsanlæg, der kan tilsluttes indenfor 6 timer fra strømafbrydelsens start. Oplys hvor anlæg kan lånes.
2. Der forefindes en traktor/maskindreven vakuumpumpe med nødvendigt tilbehør.
3. Der er en skriftlig plan for effektiv håndtering af malkningen i tilfælde af strømsvigt.

Ved nybygning anbefales det at etablere nødstrømsforsyning. Det kan også bruges ifm. automatisk fodringssystem, hvis det ikke er muligt at fodre på anden vis.

Det anbefales, at generatoren afprøves regelmæssigt.

Strømafbrydelse, Engegård

For Engegård gælder:

Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand).

Foder: Der fodres med mobil fuldfodervogn, som ikke er afhængig af strøm. Køerne undværer kraftfoder i malkestalden (de får kun en lille mængde her) indtil strømafbrydelse er overstået.

Malkning: Nødgenerator startes op, så der er strøm, når kørerne skal malkes. Nødgenerator er mobil, og står udenfor malkerum. Ekstra nødgenerator findes på Munkhøj.

Kommunens vurdering

Opbevaring af fast husdyrgødning

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Opbevaring af gylle

Området er allerede indarbejdet i husdyrbrugloven og indgår i beregninger vedrørende husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission i afsnittene "Gener fra husdyrbruget" og "Ammoniak og Naturpåvirkning", hvorfor dette ikke vil blive gennemgået yderligere i dette afsnit.

Håndtering af husdyrgødning

Kalvemøg kommer i gylletank som flydelag. Der er pt tre gylletanke; én fra 1988 (som pt. udelukkende benyttes til plansilovand), én fra 1999 og én af 2021. Sidstnævnte er overdækket. Der udføres lovpligtig 10 års beholderkontrol. Dybstrøelse opbevares i markstak, som overdækkes. Placering af dybstrøelse flyttes hvert år, således der mindst går 5 år imellem samme placering. En del af dybstrøelsen udbringes direkte fra stald.

- Tankene tømmes ca. én gang årligt for inspektion og vedligeholdelse
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på betydende utætheder
- En tank er forsynet med teltoverdækning, og endnu en gyllebeholder vil blive overdækket for at overholde BAT-kravet

Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere, udover de ovenfor nævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand.

Bornholms Regionskommune vurderer derfor, at BAT er overholdt i forhold til opbevaring og håndtering af gødning.

Udbringning af husdyrgødning

1. august 2017 overtog Landbrugs- og Fiskeristyrelsen regulering og kontrollen med udbringningsarealerne og vil dermed være dækket af generelle regler. Området er ikke omfattet af godkendelseskravet, og vil derfor ikke blive gennemgået yderligere.

Ifølge ansøger vil følgende dog blive praktiseret på bedriften:

- Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv
- Gyllen nedfældes på græsmarker
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer
- Udkørsel af fast og flydende husdyrgødning på dage med lav fordampning/regn.
- Nedpløjning/harvning af dybstrøelse umiddelbart efter udsprejning
- Udkørsel af fast og flydende husdyrgødning til afgrøder i god vækst og/eller afgrøder med en plante-højde, der reducerer fordampningen

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand, vurderer Bornholms Regionskommune at BAT er overholdt i forhold til udbringning af husdyrgødning.

Beredskabsplan

Bornholms Regionskommune vurderer, at der skal foreligge en beredskabsplan, som indeholder følgende:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder/spildevandskilder
- Handlingsplaner for hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.
- Hvor udstyr til håndtering af forureningsulykker er placeret.

Vilkår

I henhold til klagenævnspraksis vurderes det, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for håndtering af bl.a. flydende husdyrgødning anses for tilstrækkelige til at imødegå forurening ved et eventuelt udslip, og derfor er der ikke stillet yderligere vilkår til at forebygge uheld m.v.

Der er dog stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan, som indeholder handleplaner for blandt andet, hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.

10 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette afsnit beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøtilladelsen er overholdt.

Beskrivelse

Management og egenkontrol

- Der føres logbog over evt. skader på teltoverdækninger
- Der udarbejdes den lovpligtige gødningsplan
- Forbrug af energi og råvarer opgøres årligt.
- Produktionsapparatet efterses i det daglige arbejde.
- Gyllepumpning overvåges
- Der er sundhedskontrol hver 2. uge.
- Der er 10 års kontrol på alle gyllebeholdere.
- Egenkontrollen "Kvalitetsprogrammet for gården" følges, og der er kontrol på bedriften hvert andet år. Den seneste kontrol er udført i 2022.
- Ydelseskontrol 11 x årligt
- Malkeanlæg og køletank tjekkes årligt.
- Der gennemføres foderkontrol og laves ny foderplan til køer og kvier 6 gange årligt af kvæg-rådgiver
- Daglige rutinetjek.
- Ensilageprøver udtages til analyse på certificeret laboratorie
- Foderplan laves flere gange årligt af kvægbrugskonsulent
- Beredskabsplan vil blive opdateret årligt

Engegård er som mælkeleverende besætning med i "Egenkontrol og kvalitetsprogrammet for gården" under Mejeriforeningen. I den forbindelse er rutiner ift. egenkontrol og dokumentation gennemgået. Desuden skal Engegård gennemføre egenkontrol ift. "Branchekode for foderhygiejne"

Dokumentation

- Gødningsplan
- Tal for mælkekvantiteten fra mejeriet
- Analyser af grovfoder
- Foderplaner og/eller endagsfoderkontroller
- Dokumentation for skadedyrsbekæmpelse
- 10 års beholderkontrol

I løbet af få dage kan skaffes:

- Fakturaer på køb og salg af foder
- Sundhedsbemærkninger fra slagteri
- Temperaturer på mælk i mælketank

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol samt overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at alle vilkår skal være kendt af de ansatte samt om dokumentation for produktionsarealets størrelse, korrekt bortskaffelse af affald mv.

11 SAMLET VURDERING

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når miljøtilladelsens vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

På baggrund af husdyrbrugets beliggenhed og de beskrevne ikke-væsentlige virkninger på det lokale miljø, vurderer Bornholms Regionskommune desuden, at det ansøgte ikke vil have grænseoverskridende virkninger.

Bilagsoversigt:

1. Anlægstegning og placering af produktionsarealer
2. Beregning af produktionsareal i eksisterende og nye staldafsnit
3. Angivelse af kørselsveje ved gyllekørsel
4. Beredskabsplan for Engegård

Bilag 1. Anlægstegning og placering af produktionsarealer

Beliggenhed af stalde, gyllebeholdere inkl. gyllerør, siloer og øvrige driftsbygninger.

Bilag 2. Beregning af produktionsareal i eksisterende og nye staldafsnit

<p><u>Stald 1 (nudrift): Gl. slagtesvinestald</u></p> <p>9 x 35 m = 315 m², Slagtesvin 256 m² Stald 1 (nudrift): ikke i brug</p> <p><u>Stald 1 (ansøgt drift):</u></p> <ul style="list-style-type: none">- 67 % Produktionsareal dybstrøelse køer = 212 m²
<p><u>Stald 2 (8-års drift): Gl. bindestald, nu dybstrøelse</u></p> <p><u>Stald 2 (nudrift): ikke i brug</u></p> <p><u>Stald 2 (ansøgt drift):</u></p> <p>22 m x 9 m = 203 m² 70 % med køer, dybstrøelse = 139 m²</p>
<p><u>Stald 3 Tidl. kalvestald, nu foderlade (nudrift og ansøgt drift):</u></p> <p>Kalvestald 504 m² 70 % produktionsareal = 353 m²</p>
<p><u>Stald 4a Ungdyr, dybstrøelse, og stald 4b Ungdyr sengebåse m fast gulv (nudrift og ansøgt drift):</u></p> <p>Dybstrøelse: 6 m x 55 m = 330 m² Sengebåse m fast gulv: 55 m x 13,2 m = 726 m²</p> <ul style="list-style-type: none">- "disponibelt rum" (ansøgt drift) = 242 m²- Nakkebomme og drikkekar = 92,4 m² <p>Produktionsareal, sengebåse = 392 + 194 m² Produktionsareal dybstrøelse = 330 m² <u>I alt 70 % udnyttet</u></p>
<p><u>Stald 5: Ny, sengebåse m fast gulv (ansøgt drift)</u></p> <p>242 m²</p> <ul style="list-style-type: none">- 47,6 m² nakkebomme og drikkekar <p>Produktionsareal = 194 m²</p>
<p><u>Stald 6a Kostald, sengebåse og spaltes, stald 6b Kostald, tidl. dybstrøelse (nudrift og ansøgt drift)</u></p> <p>81,5 m x 34,5 m = 2812 m²</p>

Deraf stald 6b dybstrøelsesboks 36 m x 5,8 m = 209 m²

- Klovbeskæringsboks 8 m x 6 m = 42 m²
- Nakkebomsareal og drikkebrug = 39 m²
- Malkestald 25 m x 8 m = 200 m²
- Staldgang 5 m x 81,5 m = 407,5 m²

Produktionsareal stald 6a sengebåse og spaltegulv (nudrift) = 1956 m²

Produktionsareal stald 6b dybstrøelse (nudrift) = 209 m²

Stald 6a Kostald, sengebåse og spalter, stald 6b Kostald, tidl. dybstrøelse (ansøgt drift)

81,5 m x 34,5 m = 2615 m²

Heraf produktionsareal (stald 6b) med sengebåse og spaltegulv = 209 m²

- Klovbeskæringsboks 8 m x 6 m = 42 m²
- Nakkebomsareal og drikkebrug = 39 m²
- Malkestald 25 m x 8 m = 200 m²
- Staldgang 5 m x 81,5 m = 407,5 m²

Produktionsareal (stald 6a + 6b) sengebåse og spaltegulv (ansøgt drift) = 2165 m²

Stald 7 Slagtesvin mellemstald (ansøgt drift)

10 m x 21 m = 210 m²

Produktionsareal 141 m²

Stald 8 Kalvehytter (ansøgt)

176 m²

Kalvehytter på 85 % af arealet (skøn) = 150 m²

Stald 10 Kalve dybstr. i gl. foderlade (ansøgt drift)

Foderlade i alt 400 m²

75 % produktionsareal (skøn) = 300 m² til kalve 0-6 mdr. på dybstrøelse.

Stald 9 Goldkostald (ansøgt drift)

Bruttoareal: 992 m²

100 % produktionsareal

Stald 6c Tilbygning dybstr. køer (ansøgt drift)

10 m x 16 m = 160 m²

100 % produktionsareal

Stald 11 Rundbuehal dybstr. (ansøgt drift)

12,5 m x 25,7 m = 325 m²

100 % produktionsareal

Stald 6d Tilbygning kostald øst (ansøgt drift)

15,5 m x 35 m = 543 m²

81 % produktionsareal: 439 m² (sengestald med spalter)

Stald 9a Ny goldkoafdeling (ansøgt drift)

12 m x 20 m = 240 m²

100 % produktionsareal

Høns (ansøgt drift)

5 m x 5 m = 25 m²

100 % produktionsareal

Bilag 3 Angivelse af kørselsveje ved gyllekørsel

Bilag 4. Beredskabsplan for Engegård

Beredskabsplan: Peter Thorsen, Engegård, Ølenevej 68, 3720 Aakirkeby

Opdateret februar 2024

Personskade	Brand – instruks	Gylle – overløb	Telefonliste
<p>Ring 112 ved alvorlig skade og oplys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og det nummer du ringer fra • Hvad er der sket og hvordan er personens tilstand? • Adgangsveje. <p>Yd førstehjælp, hvis det er muligt.</p> <p>Førstehjælpsudstyr og øjenskyll er placeret i staldkontoret</p> <p>Kontakt lægevagten ved lettere skade.</p> <p>Ring til Peter 6154 6185</p>	<p>Ring 112 og oplys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og det nummer du ringer fra • Hvad der er sket, og at det er en gårdbrand • Er der tilskadekomne – hvor mange? • Er dyrene kommet ud? – art og antal, der er fanget. <p>Ring til Peter 6154 6185</p> <p>Start retnings- og slukningsarbejde, hvis det er forsvarligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evakuer dyr. • Fjern trykflasker, olie, kemikalier (placeret udenørs i indhak midt på kostaldens sydside). <p>Hvis det ikke er muligt at slukke branden, så luk døre og vinduer. Tag imod brandvæsenet og vis dem kortene.</p> <p>Oplys om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adgangsveje - Hvor det brænder og omfang - Tilskadekomne og dyr, der ikke er i sikkerhed. 	<p>Ring 112 ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank og oplys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og det nummer du ringer fra • Hvad der er sket og hvor meget, der er løbet ud • Er der risiko for forurening af vandløb eller vandboring? <p>Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne.</p> <p>Ring til Peter 6154 6185</p> <p>Forsøg opdæmning for at undgå, at gyllen løber ned i vandløb eller afløb.</p> <p>Opdæmningen kan ske med jord og/eller halm.</p> <p>Er gyllen løbet til dræn, så laves opdæmning af vandløbet med jord og/eller halm.</p> <p>Halmballer og minilæsser med overfaldsgreb er i/ved bygning 10. Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.</p>	<p>Peter Michelle 6154 6185 2757 6185</p> <p>Hans Ole Bech 5692 2065 Helle Thers 5692 2074</p> <p>Brandvæsen 112 Ambulance 112 Miljømyndighed 112 Akut tif. 1818</p> <p>VKST 7027 9000</p> <p>Dyrlægegården 5691 1999</p> <p>Nielsen El 2037 8731</p> <p>DeLaval, Steffen 4014 3996</p> <p>Elcenter Nexø: 5695 2663</p>

VKST	Fulbyvej 15 4180 Sorø	Agrøvej 1 4800 Nykøbing F
------	-------------------------	-----------------------------

<p>Stophaner og hovedafbrydere</p> <p>Elektricitet: Afbryder er placeret i staldkontoret i kostalden. Her er også tilkobling til generator.</p> <p>Vand: Hovedhanen er placeret ved målerbrønd midt på kostaldens udvendige sydlige langside.</p> <p>Ring til Peter 6154 6185</p>	<p>Strømsvigt</p> <p>Sørg for at dyrene fortsat kan få vand, foder og blive malket.</p> <p>Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign.</p> <p>Malkning; nødgenerator startes op. Den er mobil og står udenfor malkerum og tilkobling er i staldkontoret. Ekstra nødgenerator er på Munkhøj.</p> <p>Ved strømsvigt på over 1/2 time, ring til Østkraft (tlf. 5693 0930) og hør om varighed af udfaldet.</p> <p>Ring til Peter 6154 6185</p>	<p>Transport af bekæmpelsesmidler</p> <p>Kemikalier opbevares i lukket rum.</p> <p>Under transport er bekæmpelsesmidlerne beskyttet mod stød m.v. i en lukket kasse.</p> <p>Der kan medbringes en pakke savsmuld/kattegrus, plastpose og skovl til evt. opsugning af spild.</p> <p>Medbring altid mobil tlf. til opkald ved uheld.</p> <p>Der er førstehjælpsudstyr og øjenskyllemiddel til rådighed, hvor der arbejdes med midlerne.</p>	<p>Kemikalie og oliespild</p> <p>Ring 112 ved større overløb af kemikalier og olie og oplys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og det nummer du ringer fra • Hvad der er sket, og hvor meget der er løbet ud. • Er der risiko for forurening af vandløb eller vandboring? <p>Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne.</p> <p>Ring til Peter 6154 6185</p> <p>Forsøg opdæmning for at undgå at kemikalier/olie løber ned i vandløb eller afløb.</p> <p>Opdæmningen kan ske med jord og/eller halm.</p> <p>Er kemikalier/olie løbet til dræn, så laves opdæmning af vandløbet med jord og/eller halm.</p> <p>Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.</p>
---	--	--	---

